

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

Katedra obchodního práva

Téma rigorózní práce:

Finanční leasing

(Financial leasing)

Konzultant: Doc. JUDr. Stanislav Plíva, CSc.

Uchazečka: Mgr. Eva Brejchová

Prohlašuji, že jsem předkládanou rigorózní práci vypracovala samostatně za použití zdrojů a literatury v ní uvedených.

V Praze dne 20.6.2009

Mgr. Eva Brejchová

Poděkování:

Děkuji svému konzultantovi, doc. JUDr. Stanislavu Plívovi, CSc., za cenné rady a připomínky, které mi napomohly ke zpracování této práce.

OBSAH:

ÚVOD	6
VYBRANÉ OTÁZKY FINANČNÍHO LEASINGU	9
1. Obecně k leasingové smlouvě	9
1.1. Kvalifikace (soukromoprávní režim) leasingové smlouvy	9
1.2. Smluvní strany leasingové smlouvy	14
1.3. Forma leasingové smlouvy	15
1.4. Koncepce leasingové smlouvy	16
1.5. Obsah leasingové smlouvy	18
1.5.1. Základní prvky charakterizující leasingovou smlouvu	18
1.5.2. Pravidelný obsah leasingových smluv	20
1.6. Režim zákona	20
2. Předmět leasingu	21
2.1. Komodity financované prostřednictvím leasingu	21
2.2. Existence předmětu leasingu v okamžiku uzavření leasingové smlouvy	30
3. Dispozice s předmětem leasingu	31
3.1. Dispozice s předmětem leasingu leasingovým pronajímatelem	32
3.2. Dispozice s předmětem leasingu leasingovým nájemcem	36
4. Změna v subjektech leasingové smlouvy	38
5. Zajištění pohledávek z leasingové smlouvy	46
5.1. Zajištění pomocí nástrojů upravených českým právem	47
5.2. Zajištění pomocí nástrojů neupravených českým právem jako zajišťovacích	48
6. Pojištění	55
7. Odpovědnost leasingového pronajímatele za vady předmětu leasingu	59
7.1. Vyloučení odpovědnosti za vady leasingového pronajímatele	59
7.2. Řešení výskytu vad předmětu leasingu	64
8. Ukončení leasingové smlouvy	72
9. Leasingová smlouva jako spotřebitelský úvěr	79
10. Úmluva UNIDROIT o mezinárodním finančním leasingu	84
ZÁVĚR	87

SUMMARY	92
SEZNAM KLÍČOVÝCH SLOV	94
ZKRATKY PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ	95
SEZNAM LITERATURY	97

ÚVOD

Leasing je specifický způsob financování, jehož právní rámec není v České republice jednoznačně a uceleně zakotven.

Praxe rozeznává dva základní druhy leasingu, a to operativní leasing, který se svojí podstatou blíží nájmu a finanční leasing, který je zcela svébytným institutem. Tato práce se bude věnovat právě leasingu finančnímu, a to vybraným otázkám jeho soukromoprávních aspektů - zejména samotné leasingové smlouvě a vztahům, které v souvislosti s leasingovou operací mezi jejími účastníky vznikají. Bude-li dále používán pojem leasing, je tím míněn právě leasing finanční.

Leasingové operace se účastní tři subjekty: poskytovatel leasingu (poskytovatel finanční služby, kterým je zpravidla leasingová společnost), příjemce leasingu (příjemce finanční služby, tj. klient leasingové společnosti) a dodavatel předmětu leasingu (vybraný zpravidla leasingovým příjemcem). Hybným motorem celé leasingové operace je leasingový příjemce: na žádost leasingového příjemce pořídí poskytovatel leasingu od dodavatele určitou věc (předmět leasingu). Tuto věc předá leasingový poskytovatel leasingovému příjemci na předem stanovenou dobu do užívání. Po dobu užívání hradí příjemce leasingu poskytovateli leasingu leasingové splátky (v leasingové splátce je, zjednodušeně řečeno, zahrnuta cena, za kterou poskytovatel předmět leasingu pořídil a zisk leasingového poskytovatele - leasingová splátka tedy nepředstavuje cenu užívání dané věci). Po úhradě leasingových splátek se leasingový příjemce stane vlastníkem předmětu leasingu. Poskytovatel leasingu je zpravidla finanční institucí, která nemá hlubší znalosti

o předmětech a technologiích, na jejichž pořízení poskytuje finanční služby.

Pro příjemce leasingu - podnikatele má finanční leasing kromě svých úvěrových výhod (leasing bývá chápán i jako operace poskytující střednědobý či dlouhodobý úvěr) i výhody daňové a účetní¹.

Jak již bylo uvedeno, české soukromé právo v podstatě nezná smluvní typ, který by reflektoval všechny aspekty leasingové operace². Proto jsou leasingové smlouvy zpravidla uzavírány jako tzv. smlouvy nepojmenované. Patrně i z důvodu absence právní úpravy typické leasingové smlouvy v českém právu se lze se soukromoprávní stránkou finančního leasingu poměrně často setkat v rozhodovací praxi českých soudů, včetně Nejvyššího soudu České republiky. V souvislosti s leasingem existuje rovněž mnoho rozhodnutí trestněprávních, neboť s rozmachem finančního leasingu se objevily i specifické projevy trestné činnosti³.

V českém právním prostředí je relativně rozšířený názor, že bližší soukromoprávní úprava finančního leasingu není potřebná. K tomu patrně přispívá právě poměrně bohatá judikatura Nejvyššího soudu, která již odstranila mnoho nejasností s finančním leasingem spjatých. Podpurným argumentem pro nepotřebnost právního zakotvení

---

¹ Např. předmět leasingu není účetně vykazován ve vlastnictví leasingového příjemce, leasingové splátky je možné u příjemce uplatnit jako nákladové položky a snížit tak základ daně z příjmu.

² Specifické aspekty finančního leasingu jsou upraveny v některých veřejnoprávních předpisech, např. v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen „zákon o daních z příjmů“), zákoně č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (dále jen „zákon o dani z přidané hodnoty“), zákoně č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (dále jen „živnostenský zákon“), zákoně č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (dále jen „insolvenční zákon“), zákoně č. 21/1992 Sb., o bankách (dále jen „zákon o bankách“), zákoně č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách (dále jen „zákon o veřejných zakázkách“). V důsledku neexistence soukromoprávní úpravy leasingu je v těchto předpisech institut leasingu označován různými pojmy.

³ V souvislosti s leasingem se vyskytuje např. trestný čin podvodu podle § 250 trestního zákona (jednání spočívá např. v tom, že leasingový příjemce uzavře leasingovou smlouvu a převezme předmět leasingu s úmyslem neplatit leasingové splátky) a trestný čin zpronevěry podle § 248 trestního zákona (jednání spočívá v tom, že leasingový příjemce v rozporu se smlouvou předá věc třetí osobě).

finančního leasingu bude i skutečnost, že finanční leasing není překvapivě upraven ani ve většině dalších evropských států⁴. Jak se však pokusím blíže nastínit v této práci, domnívám se, že mnohé otázky spjaté s leasingem nebyly dosud zcela uspokojivě zodpovězeny a mohou vyvolávat pochybnosti či spory mezi účastníky leasingové operace.

O potřebnosti jasného právního ukotvení a vymezení finančního leasingu svědčí i snahy mezinárodní organizace UNIDROIT⁵. Již v roce 1988 přijala UNIDROIT v Ottawě Úmluvu o mezinárodním finančním leasingu (v anglickém jazyce Convention on International Financial Leasing).

Závěrem této úvodní kapitoly se stručně zmíním o historii leasingu. První leasingová společnost Birmingham Wagon Company byla založena v roce 1855 ve Velké Británii a zabývala se pronájmem železničních vagónů. Již v 70. a 80. letech 20. století se v průmyslově vyspělých zemích finanční leasing stal jedním z nejvýznamnějších zdrojů financování. Rovněž v Československu bylo od 70. let využíváno leasingových operací, ovšem pouze velmi omezeně a účelově v souvislosti se zahraničním obchodem⁶. Právním rámcem pro realizaci leasingových operací v Československu byl zákon č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník (dále jen „hospodářský zákoník“), leasingové smlouvy se koncipovaly podle § 352 hospodářského zákoníku, který

---

⁴ V Evropě je leasing v soukromoprávní rovině upraven v Rusku a ve Francii – viz. Doubrava, M.: Leasingová smlouva tuzemská i mezinárodní, LINDE nakladatelství s.r.o., 2003.

⁵ UNIDROIT (International Institute for the Unification of Private Law) je nezávislá mezivládní organizace, jejímž cílem je zjišťovat potřeby modernizace, harmonizace a koordinace soukromého, zejména pak obchodního práva členských států. Organizace byla založena jako pomocný orgán Ligy národů v roce 1926, po zániku Ligy národů byla její činnost obnovena v roce 1940 na základě mezinárodní smlouvy (viz. <http://www.unidroit.org>).

⁶ Výše uvedené poznatky o historii leasingu převzaty z publikace Švejda, M.: Leasing, Masarykova univerzita, 1993.

umožňoval uzavírání nepojmenovaných smluv⁷. Skutečný rozvoj leasingu a jeho využití nastal v Československu až se změnou společenských podmínek po roce 1989. Od roku 1991 v České republice působí Česká leasingová a finanční asociace (ČLFA). Asociace se, dle údajů uveřejněných na svých webových stránkách, zaměřuje zejména na hlubší analýzu aktuálních problémů leasingu, úvěrů a splátkového prodeje v České republice, je však i členem Evropské federace leasingových asociací (LEASEUROPE). V současné době je členem České leasingové a finanční asociace sedmdesát subjektů, které realizují kolem 97 % objemu všech tuzemských leasingových obchodů a většinu nebankovních úvěrů i prodejů na splátky pro spotřebitele⁸.

VYBRANÉ OTÁZKY FINANČNÍHO LEASINGU

1. Obecně k leasingové smlouvě

1.1. Kvalifikace (soukromoprávní režim) leasingové smlouvy

V prvopočátcích fungování leasingu v České republice, resp. Československu, byl poměrně široce přijímán názor, že leasingová smlouva je z pohledu českého (československého) práva specifickou nájemní smlouvou či smlouvou smíšenou, která v sobě zahrnuje prvky smlouvy nájemní, smlouvy kupní a případně i smlouvy úvěrové. Takové kvalifikace leasingové smlouvy se však v průběhu času ukázaly jako velmi zjednodušující a byly proto postupně modifikovány. K tomuto posunu patrně v rozhodující míře přispěly stále větší zkušenosti českých odborníků s institutem leasingu, jakož i s právními vztahy, které v souvislosti s ním vznikají. I v právních úvahách byl stále více zohledňován ekonomický účel leasingu a jeho fungování v praxi. Zejména bylo vzato v úvahu, že poskytovatel leasingu není subjektem,

---

⁷ Viz. Marek, K.: Leasing, smlouva o koupi najaté věci, Bulletin advokacie č. 6 – 7/1999, str. 25.

⁸ Údaje převzaty z webových stránek ČLFA - <http://www.clfa.cz>.

jehož podnikatelským záměrem je pronajímat věci či s věcmi obchodovat, ale pouze poskytnout svému klientovi peněžní prostředky na pořízení těchto věcí. Financování určité věci se děje na základě konkrétního požadavku klienta - leasingového příjemce. Je to právě leasingový příjemce, který si věc vybírá, jedná s dodavatelem o jejích parametrech, speciálních požadavcích a disponuje i potřebnými odbornými znalostmi týkajícími se financované věci. Funkce finančního leasingu z pohledu leasingového příjemce tedy není pouze uživatelská, ale především uhrazovací, přitom není možné s ohledem na specifický účel leasingové smlouvy obě tyto funkce rozštěpit⁹. Výše uvedeným východiskům pak musí odpovídat i práva a povinnosti smluvních stran.

Aplikace nájemní smlouvy (jak je upravena v ustanovení § 663 a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník - dále jen „občanský zákoník“) na leasingové vztahy je proto díky některým svým ustanovením značně nevhodná. Důvodem je rozdílný účel obou typů smluv. Nevhodnost je zřejmá zejména u následujících ustanovení nájemní smlouvy:

- § 664 občanského zákoníku, který klade na poskytovatele povinnost přenechat pronajatou věc příjemci ve stavu způsobilém smluvenému užívání, resp. užívání obvyklému a v tomto stavu ji svým nákladem udržovat. Tyto principy jsou v přímém rozporu s jedním z typických znaků finančního leasingu, kterým je přenesení „rizik na věci“ na leasingového příjemce. Rovněž údržba věci, zejména údržba běžná je typickou povinností leasingového příjemce. Ze zřejmých důvodů lze mít výhrady k aplikovatelnosti ustanovení § 668, § 669, § 673, § 674,

---

⁹ Viz. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. listopadu 2003, sp.zn. 30 Cdo 2033/2002 (rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz).

§ 679, § 721, § 723 odst. 2 občanského zákoníku na finanční leasing, která na ustanovení § 664 určitým způsobem obsahově navazují;

- § 676 odst. 2 občanského zákoníku, který upravuje automatickou obnovu nájemního vztahu po skončení nájmu; pojmovým znakem finančního leasingu je naopak přechod/převod vlastnického práva k předmětu leasingu po uplynutí doby leasingu na leasingového příjemce;
- nevhodné je i kategorické ukončení smlouvy bez dalšího v případě zničení pronajaté věci, které stanoví § 680 občanského zákoníku. Nájemné je přitom leasingový příjemce povinen hradit pouze po dobu trvání leasingové smlouvy. Takový postup je však v případě leasingu, kde leasingové splátky obsahují mj. i pořizovací cenu předmětu leasingu rozvrženou do všech leasingových splátek, nevhodný;
- naopak k tíži leasingového příjemce by byla aplikace § 680 odst. 3 posl. věta občanského zákoníku, dle kterého při změně vlastnictví k movité věci může nájemní smlouvu vypovědět i nabyvatel. Je těžko představitelný převod vlastnického práva k movité jinak, než v souvislosti se současným převodem práv a závazků leasingového poskytovatele z leasingové smlouvy na tento jiný subjekt, bez možnosti této třetí osoby leasingový vztah bezdůvodně ukončit¹⁰.

Při přijetí závěru, že smlouva leasingová není ani částečně smlouvou nájemní, je těžko představitelná realizace leasingových operací i podle § 489 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dále jen „obchodní zákoník“), tedy jako smluv o koupi najaté věci. Někteří

---

¹⁰ Nepřímo tuto otázku řeší i rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. listopadu 2003, sp.zn. 30 Cdo 2033/2002.

autoři¹¹ považují úpravu smlouvy o koupi najaté věci využitelnou pouze na konečnou fázi leasingové operace, tedy na převod vlastnictví k předmětu leasingu na leasingového příjemce. Pokud ale připustíme, že v rámci obchodněprávních vztahů lze vyloučit aplikaci některých ustanovení o nájemní smlouvě¹², jak jsou uvedeny v občanském zákoníku, domnívám se, že realizace leasingové operace s využitím smlouvy o koupi najaté věci v kombinaci s modifikovanou smlouvou nájemní není zcela vyloučena¹³. Prakticky celá úprava smlouvy o koupi najaté věci v obchodním zákoníku je dispozitivní, a to včetně původně kogentního ustanovení § 493 odst. 2¹⁴, které bylo z pohledu finančního leasingu nejvíce problematické. Faktem ale zůstává, že pokud by se smluvní strany rozhodly při realizaci leasingové operace využít úpravu smlouvy o koupi najaté věci, musely by pro to, aby se jejich smlouva přiblížila klasickému pojetí finančního leasingu, upravit velkou část svých práv a povinností odchylně od zákona (zejm. by se jednalo o úpravu přechodu nebezpečí škody na věci, úpravu finančního vypořádání po zániku najaté věci,

---

¹¹ Viz. Pelikán, T.: Leasing – podstata, druhy, principy smlouvy, ASPI ID: LIT22601CZ, 2002. Dále i v Pelikánová, I.: Komentář k obchodnímu zákoníku, 4. díl, Linde Praha, a.s., 1997, str. 352.

¹² Z publikace Pelikánová, I.: Komentář k obchodnímu zákoníku, 4. díl, Linde Praha a.s., 1997, str. 353, však vyplývá, že Irena Pelikánová považuje úpravu nájemní smlouvy v občanském zákoníku za kogentní i pro obchodněprávní vztahy. Na druhou stranu Nejvyšší soud modifikaci nájemní smlouvy v souvislosti s koupí najaté věci připouští v rozhodnutí ze dne 25. listopadu 2003, sp.zn.: 30 Cdo 888/2002 (rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz). Nejvyšší soud v dané věci připustil v souvislosti s „leasingovou smlouvou uzavřenou podle ust. § 489 a násl. obchodního zákoníku“ přenesení rizik spojených s užíváním předmětu leasingu na leasingového příjemce; přitom nájem věci, jak jej zná občanský zákoník, je založen na opačném principu.

¹³ Možnost, že leasingová smlouva může být v konkrétním případě smlouvou o koupi najaté věci je připuštěna i v rozhodnutích Nejvyššího soudu – viz. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze 11. listopadu 2000, sp.zn.: 32 Cdo 2299/1998 (rozhodnutí uveřejněno v ASPI, ID: JUD25619CZ) - „Leasingovou smlouvou uzavřenou mezi podnikateli, která není smlouvou o koupi najaté věci podle ust. § 489 a násl. obch.zák. je nutno posuzovat jako tzv. smlouvu nepojmenovanou (inominátní) ve smyslu ust. § 269 odst. 2 obchodního zákoníku“, rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 19. července 2007, sp.zn.: 32 Odo 1088/2006 (rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz). Dále se tato možnost připouští např. v publikaci František, F.a kol.: Obchodní zákoník s komentářem II. díl, Codex, 2000, str. 489 či v článku Marek, K.: Leasing, smlouva o koupi najaté věci, Bulletin advokacie č. 6–7 1999, str. 25.

¹⁴ Příslušná změna § 263 obchodního zákoníku byla provedena zákonem č. 501/2001 Sb.

možnosti výpovědi nájemní smlouvy, jasný způsob stanovení kupní ceny v závislosti na okamžiku uzavření kupní smlouvy atd.). Problematické u aplikace smlouvy o koupi najaté na leasingovou operaci může být v některých případech¹⁵ i to, že koupě předmětu nájmu je oprávněním nájemce, nikoliv jeho povinností (viz. kogentní ustanovení § 489 odst. 1 obchodního zákoníku).

Použití smlouvy o koupi najaté věci na finanční leasing tak zůstane spíše teoretickou úvahou. Těžko si lze jako vhodné představit použití smluvního typu, které v sobě již od samotného počátku obsahuje předpoklad, že smluvní strany budou muset svá práva a povinnosti upravovat odchylně od zákonné úpravy. Je paradoxní, že zařazením tohoto smluvního typu zákonodárce sledoval právě nalezení právního rámce pro leasingové operace¹⁶.

Nelze tedy dojít k jinému závěru, než že aplikace žádného smluvního typu upravená v občanském, resp. obchodním zákoníku není pro finanční leasing zcela vyhovující. Vzhledem k tomu bývá leasingová smlouva nejčastěji uzavírána jako smlouva nepojmenovaná (inominátní) podle § 51 občanského zákoníku, resp. dle § 269 odst. 2 obchodního zákoníku. Takto je leasingová smlouva v posledních letech jednoznačně vnímána jak právní teorií, tak i v rozhodovací praxi soudů¹⁷. Ohledně práv a povinností účastníků leasingové smlouvy tedy platí především to, co si účastníci smlouvy sami dohodli.

V dalším textu vycházím z inominační povahy leasingové smlouvy.

---

¹⁵ Např. v situaci, kdy je předpokládán převod předmětu leasingu na příjemce leasingu za vyšší nežli symbolickou cenu.

¹⁶ Důvodová zpráva k návrhu obchodního zákoníku předpokládala podřazení leasingových operací pod ustanovení § 489 obchodního zákoníku (informace převzata z Švestka, J., Jehlička, O., Škárová, M., Spáčil, J. a kol.: Občanský zákoník, Komentář, 10. Vydání, C.H.Beck, 2006, str. 1180).

¹⁷ Za přelomové v tomto směru je považováno rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. listopadu 2003, sp. zn. 30 Cdo 2033/2002. Kvalifikaci leasingové smlouvy jako inominační obsahuje i rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. ledna 2008, sp.zn.: 32 Odo 1289/2005, rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 12. listopadu 2008, sp.zn.: 32 Odo 512/2006 a mnohá další (všechna uvedená rozhodnutí uveřejněna na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz).

1.2. Smluvní strany leasingové smlouvy

Smluvními stranami jak na straně leasingových příjemců, tak na straně poskytovatelů mohou být jakékoliv právnické či fyzické osoby. Leasingová smlouva může být uzavřena jak v rámci obchodněprávních vztahů, tak i v rámci občanskoprávních vztahů mezi dvěma nepodnikateli, ač taková situace bude zcela výjimečná. Některé typy subjektů však jsou pro leasingové operace typické.

Typickým leasingovým poskytovatelem je osoba, která finanční leasing poskytuje v rámci své podnikatelské činnosti. Pro poskytování finančního leasingu není, na rozdíl od poskytování bankovních služeb, nutná zvláštní licence. Finanční leasing, rovněž na rozdíl od bankovních služeb, může poskytovat i osoba fyzická, ačkoliv leasingový poskytovatel - právnická osoba je pravidlem. K poskytování finančního leasingu za účelem podnikání je v České republice třeba živnostenské oprávnění. Na základě živnostenského zákona a nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností, je finanční leasing jedním z oborů činností zařazených do živnosti volné a k jeho výkonu tedy není stanovena odborná způsobilost.

Na druhou stranu není vyloučeno, aby finanční leasing poskytovaly právě banky, které jsou k provozování finančního leasingu oprávněny přímo na základě § 1 zákona o bankách. Běžnější praxí však bývá, že banky k provádění leasingových operací zakládají specializované dceřiné společnosti. Poměrně častým poskytovatelem leasingu bývají také přímo dodavatelé¹⁸ - zvláště pak výrobci motorových vozidel.

---

¹⁸ Leasingová operace, které se účastní pouze dvě strany, a to dodavatel předmětu leasingu, který zároveň plní i funkci poskytovatele leasingu, a leasingový příjemce, bývá označována jako tzv. přímý leasing. Tento typ obchodních operací je třeba odlišit od prodeje zboží na splátky, při kterém právní vztah mezi dodavatelem a klientem není založen smlouvou leasingovou, ale kupní smlouvou se specifickými platebními podmínkami.

Rovněž na straně leasingového příjemce bývají pravidelně podnikatelé, a to jak osoby právnické, tak fyzické. Důvodem této skutečnosti jsou především daňové a účetní souvislosti finančního leasingu. Na rozdíl od leasingového poskytovatele je však zcela běžné, že leasingovým příjemcem je i nepodnikatel.

1.3. Forma leasingové smlouvy

U leasingové smlouvy coby smlouvy nepojmenované není právními předpisy předepsána její písemná forma¹⁹. Leasingová smlouva tedy může být v zásadě uzavřena i v ústní podobě²⁰, ledaže by obligatornost písemné formy byla založena dohodou smluvních stran podle § 40 odst. 1 občanského zákoníku či projevem vůle jednoho z účastníků leasingové smlouvy podle § 272 odst. 1 obchodního zákoníku.

Naprostá většina smluv bude ze zřejmých důvodů uzavřena v písemné formě. Zvláště u smluv, kde je smluvní stranou leasingová společnost či banka, si lze leasingovou smlouvu v jiné než písemné podobě stěží představit.

Existují rovněž situace, kdy zákonná povinnost uzavřít leasingovou smlouvu písemně je dána specifiky konkrétní leasingové smlouvy. Především se bude jednat o leasingovou smlouvu, jejímž předmětem leasingu je nemovitost, pokud již na jejím základě má dojít k převodu vlastnického práva na leasingového příjemce (tj. za účelem

---

¹⁹ Písemná forma bude vyžadována v případě, že leasingová operace bude realizována na základě § 489 odst. 2 obchodního zákoníku jako smlouva o koupi najaté věci.

²⁰ Smlouvu lze uzavřít i v konkludentní formě, ovšem u leasingové smlouvy, v rámci které vznikají velmi komplikované vztahy a některá plnění jsou odložena do budoucna (zejm. převod vlastnického práva na leasingového příjemce), je taková forma prakticky nepředstavitelná.

převodu není uzavírána speciální kupní smlouva²¹). Povinnost uzavřít v takovém případě smlouvu v písemné formě vyplývá z § 46 odst. 1 občanského zákoníku. Písemnou formu dále musí mít např. leasingová smlouva v případě leasingu tzv. nehmotných statků, pokud je součástí leasingové smlouvy i smlouva licenční. Sankcí za porušení písemné formy je ve výše uvedených případech neplatnost leasingové smlouvy, a to s ohledem na § 40 odst. 1 občanského zákoníku.

Dále musí být leasingová smlouva uzavřena písemně tehdy, je-li poskytnutí leasingu tzv. spotřebitelským úvěrem podle zákona č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“). Povinnost zachovat písemnou formu je však v tomto případě dána pouze leasingovému poskytovateli, a to z důvodů ochrany slabší smluvní strany - spotřebitele. S porušením formy leasingové smlouvy v tomto případě sice není spojena neplatnost leasingové smlouvy, zákon o spotřebitelském úvěru však pro tento případ stíhá leasingového poskytovatele speciálními sankcemi²².

1.4 Koncepce leasingové smlouvy

Vzhledem k tomu, že leasingová operace je třístranný vztah (mezi leasingovým poskytovatelem, leasingovým příjemcem a dodavatelem předmětu leasingu), lze si klást otázku, zda je či není vhodným řešením uspořádat leasingové vztahy do jediné třístranné smlouvy, která by upravovala i jednotlivé vazby mezi smluvními stranami (např. způsob předání předmětu leasingu, uplatňování práv z vad).

---

²¹ Tento postup je umožněn na základě § 132 odst. 1 a § 133 odst. 2 občanského zákoníku.

²² Viz. např. § 6 zákona o spotřebitelském úvěru.

Patrně by však přidaná hodnota takového řešení byla malá - prakticky by se pouze jednalo o dvě smlouvy zahrnuté do jedné listiny (§ 275 odst. 1 obchodního zákoníku), navíc by mohly vznikat problémy při předčasném ukončování leasingové smlouvy. Lze očekávat i neochotu dodavatelů předmětů leasingu k uzavírání takových smluv jako alternativu ke klasické kupní smlouvě. Rovněž Úmluva o mezinárodním finančním leasingu, která chápe leasingovou operaci jako trojstrannou, vychází z uzavření samostatné dvoustranné kupní smlouvy a samostatné dvoustranné leasingové smlouvy. V této podobě jsou také v českém právním prostředí leasingové operace běžně prováděny.

Jednotlivé smlouvy, na základě kterých je prováděna leasingová operace, bývají považovány za smlouvy na sobě závislé ve smyslu § 275 obchodního zákoníku.²³ Domnívám se, že o smlouvě závislé lze uvažovat pouze ve vztahu závislosti smlouvy leasingové na smlouvě kupní, obráceně takovou závislost obecně dovodit nelze. Není přitom podstatné, která ze smluv je uzavřena dříve, zda smlouva leasingová či kupní²⁴.

Při uzavírání leasingových smluv v režimu obchodního zákoníku využívají smluvní strany, resp. leasingoví poskytovatelé, možnost určit část obsahu smlouvy odkazem na své obchodní podmínky (§ 273 obchodního zákoníku)²⁵. V obchodních podmínkách se poměrně často

---

²³ Viz. Pelikánová, I.: Komentář k obchodnímu zákoníku, 4. díl, Linde Praha a.s., 1997, str. 346. Obdobně i Doubrava, M.: Leasingová smlouva tuzemská i mezinárodní, LINDE nakladatelství s.r.o., 2003, str. 31.

²⁴ Nepřímo viz. i rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. ledna 2008, sp.zn.: 32 Odo 1289/2005 (rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz).

²⁵ V souvislosti s obchodními podmínkami je zajímavé rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 5. října 2005, sp.zn.: II. ÚS 691/2004 (rozhodnutí uveřejněno v ASPI, ID: JUD114557CZ). Toto rozhodnutí řešilo platnost prorogační doložky obsažené v obchodních podmínkách, které nebyly smluvními stranami leasingové smlouvy podepsány; podepsána byla pouze leasingová smlouva. Obecné soudy dovodily, že leasingová smlouva odkazující na obchodní podmínky spolu s těmito podmínkami není dostatečným podkladem pro založení místní příslušnosti soudu, a to s ohledem na § 89a zákona č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád (dále jen „občanský

vyskytuje ustanovení, kterým si subjekt, o jehož obchodní podmínky se jedná, vyhrazuje právo jejich jednostranné změny. Domnívám se, že není možné platně sjednat takovou výhradu, a to zejména s ohledem na ustanovení § 493 občanského zákoníku, které je dle mého názoru nutné považovat za kogentní i v obchodněprávních vztazích. Jednostranná změna smlouvy, tj. dvoustranného právního úkonu, která je závislá pouze na vůli jedné ze stran, odporuje i obecným právním principům²⁶. Samotná leasingová smlouva má většinou formulářovou podobu (§ 273 odst. 3 obchodního zákoníku) - je v ní vedle základních práv a povinností uvedena zejména specifikace smluvních stran, specifikace předmětu leasingu, doba trvání leasingu, pořizovací cena předmětu leasingu a výše leasingové splátky. Přílohou leasingové smlouvy bývá rovněž splátkový kalendář, ve kterém je rozepsána výše a splatnost jednotlivých leasingových splátek a dalších plateb. Leasingové smlouvy mají často i podobu smluv adhezních²⁷, zvláště jedná-li se o leasing motorových vozidel.

1.5. Obsah leasingové smlouvy

1.5.1. Základní prvky charakterizující leasingovou smlouvu

Jak již bylo výše uvedeno, ohledně práv a povinností účastníků leasingové smlouvy jako smlouvy nepojmenované platí především to, co

---

soudní řád“), dle kterého v žalobě musí být doložena smlouva, kterou se místní příslušnost soudu sjednává, nebo její ověřený opis. Uvedený postup obecných soudů shledal Ústavní soud jako zásah do ústavních práv s odůvodněním, že obecný soud „přílišným formalismem interpretoval ustanovení § 89a občanského soudního řádu, a při posuzování věci ani dostatečně nezohlednil ustanovení § 273 obchodního zákoníku“.

²⁶ Je-li leasingová smlouva zároveň smlouvou spotřebitelskou, pak je ujednání, které jednostrannou změnu smlouvy umožňuje, nepřijatelné podle § 56 odst. 3 písm. h) občanského zákoníku. Takové ujednání je zároveň podle § 55 odst. 2 občanského zákoníku neplatné, pokud se spotřebitel neplatnosti dovolá u soudu. Nedomnívám se ale, že z této speciální úpravy spotřebitelských smluv lze výkladem a contrario dovodit, že u smluv, které nejsou spotřebitelskými, je takové ujednání možné.

²⁷ Podle Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník, Komentář, 11. Vydání, C.H.Beck, 2006, str. 984 je „termínem adhezní smlouva třeba rozumět ve smyslu směrnice ES spotřebitelskou smlouvou, jejíž obsah není výsledkem jednání stran, ale který byl dodavatelem vzhledem k jeho postavení silnější strany v daném vztahu určen předem, aniž by spotřebitel měl možnost jej ovlivnit“.

si účastníci smlouvy sami dohodli. Leasingová smlouva musí samozřejmě splňovat obecné předpoklady kladené na smlouvu. V souladu s § 269 odst. 3 obchodního zákoníku musí být v leasingové smlouvě rovněž dostatečně určen předmět závazků smluvních stran; tento požadavek bude z povahy věci platit i pro smlouvy uzavřené v režimu občanského zákoníku.

Aby však smlouva mohla být označena za leasingovou v běžném smyslu slova, pak by měla obsahovat určité typické povinnosti (a jim odpovídající práva) smluvních stran:

- povinnost leasingového poskytovatele přenechat leasingovému příjemci do užívání individuálně určenou věc²⁸ a právo leasingového příjemce tuto věc užívat;
- povinnost leasingového příjemce hradit po dobu trvání leasingu leasingovému poskytovateli úplatu a právo leasingového poskytovatele toto plnění vyžadovat (úplata přitom vyjadřuje součet ceny, za kterou leasingový poskytovatel předmět leasingu pořídil a zisk leasingového poskytovatele, nikoliv cenu užívání věci);
- povinnost leasingového poskytovatele převést na leasingového příjemce vlastnické právo k předmětu leasingu a právo leasingového příjemce převod vlastnického práva vyžadovat (tento převod bude bezúplatný či za symbolickou cenu, resp. cenu, ve které je zohledněno splácení hodnoty předmětu leasingu v rámci leasingových splátek).

---

²⁸ Požadavek na leasování *individuálně* určené věci byl vysloven v rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 21. listopadu 2003, sp. zn.: 30 Cdo 888/2002 (rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz): „Podstatou leasingové smlouvy je pronájem konkrétní věci na předem stanovené období a za dohodnuté splátky...“

Dalším pojmovým znakem finančního leasingu je jeho dočasnost²⁹. Typické je také to, že leasingový příjemce nese po dobu trvání leasingové smlouvy nebezpečí škody na věci. Leasingový poskytovatel se pravidelně v leasingové smlouvě zříká odpovědnosti za vady. Dále se v leasingových smlouvách objevuje závazek leasingového poskytovatele předmět leasingu pořídit - domnívám se ale, že tento závazek není nezbytné v leasingových smlouvách vyjadřovat - je samozřejmým předpokladem povinnosti leasingového poskytovatele leasingovému příjemci věc předat.

1.5.2. Pravidelný obsah leasingových smluv

Leasingové smlouvy, resp. všeobecné obchodní podmínky leasingových společností, pravidelně upravují kromě výše uvedených „základních ustanovení“ i následující okruhy práv a povinností smluvních stran: způsob užívání předmětu leasingu (péče, podnájem), platební podmínky (způsob hrazení leasingových splátek, výše finanční služby, možnosti zvýšení sazby finanční služby), způsob řešení prodlení příjemce s platbami, porušení smluvních povinností a sankce, pojištění předmětu leasingu, ukončení leasingové smlouvy (převod předmětu leasingu do vlastnictví leasingového příjemce, předčasné ukončení leasingové smlouvy).

1.6. Režim zákona

Velká většina leasingových smluv je uzavírána v režimu obchodního zákoníku. Režim obchodního zákoníku u leasingové smlouvy bývá většinou založen již na základě § 261 odst. 1 obchodního zákoníku,

---

²⁹ Zákonem stanovená minimální doba trvání leasingu je podmínkou pro daňová zvýhodnění příjemce leasingu (viz. § 24 odst. 4 zákona o daních z příjmů).

a to s ohledem na povahu smluvních stran i samotného plnění³⁰. V případě, že leasingová smlouva není obchodněprávním vztahem již podle § 261 odst. 1 obchodního zákoníku, zakládají smluvní strany režim obchodního zákoníku velmi často dohodou, a to podle § 262 odst. 1 obchodního zákoníku. Nelze však opominout, že tato dohoda je neplatná, směřuje-li ke zhoršení postavení účastníka smlouvy, který není podnikatelem. Jak uvádějí autoři komentáře k obchodnímu zákoníku³¹ režim občanského zákoníku a režim obchodního zákoníku jsou dva různé režimy, přičemž režim obchodního zákoníku nelze obecně považovat za zhoršující postavení strany, která není podnikatelem, ale bude nutno hodnotit každý případ individuálně. Dále není podle autorů komentáře možné vycházet z toho, že v jednotlivé dílčí otázce může být postavení strany, která není podnikatelem, méně výhodné, než podle úpravy občanského zákoníku. Při sjednání režimu obchodního zákoníku dohodou je významný i § 262 odst. 4 obchodního zákoníku, který významně modifikuje postavení smluvní strany – nepodnikatele.

2. Předmět leasingu

2.1. Komodity financované prostřednictvím leasingu

Předmětem leasingu musí být věc, popřípadě právo, individuálně určené, tj. předmět leasingu musí vykazovat znaky, které ho individualizují a činí nezaměnitelným. Z povahy věci se nemůže jednat o tzv. věc zužitvatelnou, tj. takovou, jejímž užíváním se věc spotřebuje. V následujícím textu přiblížím jednotlivé komodity,

---

³⁰ Podle rozhodnutí Vrchního soudu ze dne 1. října 1995, ASPI ID: JUD5504CZ, je uzavření leasingové smlouvy mezi účastníky vztahem mezi podnikateli při jejich podnikatelské činnosti, jde-li o nájem věci, která je poskytována a má být používána pro účely podnikatelské činnosti.

³¹ Viz. Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník, Komentář, 11. Vydání, C.H.Beck, 2006, str. 983 a násl.

kteřé jsou myslitelné pro leasingové financování a specifika, která jsou s jejich financováním spojená.

Věci movité. Jednoznačně nejtypičtějším předmětem leasingu, zvláště v České republice, jsou movité věci, popřípadě soubory movitých věcí. Z nich nejběžnější jsou motorová vozidla, dále následují stroje a zařízení, kancelářská technika a dokonce se mezi financovanými movitými věcmi objevují i lodě a letadla³². Vyloučen není dokonce ani leasing hospodářských zvířat³³.

Věci nemovité, byty a nebytové prostory. Další z relativně běžných komodit, která je v českém právním prostředí předmětem leasingového financování, jsou nemovitosti. Svým objemem je však leasing nemovitostí s leasingem movitých věcí nesrovnatelný; v ostatních zemích Evropské unie je leasing nemovitostí zpravidla využíván daleko častěji nežli v České republice³⁴. Důvodem pro nízké využívání leasingu nemovitostí může být i zbytečné zdvojené zdanění v souvislosti s převodem nemovitosti (daň z převodu nemovitostí je hrazena jak při pořízení nemovitosti leasingovým poskytovatelem, tak při převodu nemovitosti na leasingového příjemce). Leasing nemovitostí také není zdaleka poskytován všemi leasingovými společnostmi, které na českém trhu působí. Typickými nemovitostmi pořizovanými na leasing jsou průmyslové objekty, obchodní střediska a kancelářské budovy. Leasing lze z povahy věci použít i na pořízení bytů fyzickými osobami nepodnikateli; v souvislosti s leasingem bytů

---

³² Informace převzata z webových stránek ČLFA (graf zobrazující zaměření leasingu movitých věcí v 1. – 3. čtvrtletí roku 2008 podle komodit).

³³ Hospodářská zvířata byla předmětem leasingu dle leasingové smlouvy, kterou se v jiné souvislosti zabýval Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí ze dne 30. října 2002, sp.zn.: 29 Odo 320/2002 (rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz).

³⁴ Viz. např. Pulz, J.: Vývoj leasingového trhu v ČR, uveřejněno na webové adrese <http://www.mmspektrum.com/clanek/vyvoj-leasingoveho-trhu-v-cr>

však upozorňuje Martin Doubrava³⁵ na překážky způsobené právní úpravou nájmu bytu v občanském zákoníku (výpověď nájmu s přivolením soudu, bytové náhrady) – vzhledem k neexistenci jasné právní regulace finančního leasingu v nich spatřuje pro leasingového poskytovatele příliš velké nebezpečí. S tímto názorem se lze ztotožnit. Je skutečností, že renomované leasingové společnosti leasing bytů pro fyzické osoby nepodnikatele zpravidla nenabízejí. V poslední době se však objevuje nabídka leasingu bytů od drobných poskytovatelů úvěrů (klienty bývají právě nepodnikající fyzické osoby), kdy se leasing bytu svým efektem prakticky rovná neúčelovému úvěru³⁶, zajištěnému vlastnictvím k dané nemovitostmi.

Podnik. Ne zcela uspokojivou odpověď lze nalézt na otázku, zda je možné, aby předmětem leasingu dle leasingové smlouvy uzavřené jako nepojmenované byl podnik. Podnik je dle § 5 obchodního zákoníku definován jako soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání. Dále je označen za věc hromadnou s tím, že na jeho právní poměry se použijí ustanovení o věcech v právním smyslu. Taková definice podniku by jeho leasing sama o sobě patrně umožňovala.

Problematická však dle mého názoru je při případném leasingu podniku skutečnost, že na leasingovou smlouvu jako smlouvu nepojmenovanou nelze automaticky vztáhnout pravidla spjatá s nájmem podniku, jak jsou uvedena v úpravě smlouvy o nájmu podniku (§ 488b a násl. obchodního zákoníku). V případě leasingu podniku by tak zůstaly velké pochybnosti o právech a povinnostech stran leasingové operace (a to jak leasingového poskytovatele a leasingového příjemce, tak

---

³⁵ Doubrava, M.: Leasingová smlouva tuzemská i mezinárodní, LINDE nakladatelství s.r.o., 2003, str. 32.

³⁶ Leasing v těchto případech není využíván na pořízení bytu/nemovitosti, ale jedná se o tzv. zpětný leasing („back leasing“), kdy dodavatelem předmětu leasingu je sám leasingový příjemce, který pak danou věc užívá na základě leasingové smlouvy.

i původního převodce podniku) i třetích osob. Za klíčové v této věci přitom považují přechod práv a závazků náležejících k podniku po dobu leasingového vztahu a věci s tím spojené (v rámci smlouvy o nájmu podniku se jedná o § 488e obchodního zákoníku). Je pravdou, že ohledně některých práv a povinností by bylo možné provést jejich převod smluvně (provést v rámci leasingové smlouvy postoupení pohledávek dle § 524 občanského zákoníku a převod závazků dle § 531 občanského zákoníku). Rovněž by šlo dle § 303 obchodního zřídit ručitelství za splnění převedených závazků, ač rozumné uspořádání tohoto ručení by bylo při stávající platné právní úpravě poměrně náročné: původní vlastník by patrně měl (i při vědomí kogentní úpravy způsobu ručení dle § 488e obchodního zákoníku) převzít ručitelství za leasingového příjemce za splnění závazků na něj převedených v leasingové smlouvě. Nejasné by však zůstalo ručení leasingového poskytovatele za splnění závazků spjatých s podnikem leasingovým příjemcem a rovněž ručení původního vlastníka podniku za splnění závazků leasingovým poskytovatelem v souvislosti s převodem podniku na leasingového poskytovatele (§ 477 odst. 3 obchodního zákoníku).

Zásadním úskalím spojeným s leasingem podniku však je, že některá práva a povinnosti ani při veškeré snaze účastníků leasingové operace zajistit nelze, přesto si bez nich zákonnost celé transakce lze jen stěží představit. Jedná se především o následující:

Přechod práv a povinností z pracovněprávních vztahů. Dle § 338 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce (dále jen zákoník práce) může dojít k přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů jen v případech stanovených zákoníkem práce nebo zvláštním právním

předpisem. Je přitom ze zřejmých důvodů nemyslitelné, aby zaměstnavatelem zaměstnanců spjatých s podnikem byla leasingová společnost, zvláště když ostatní práva a povinnosti by byla převedena na leasingového příjemce.

Veřejnoprávní ochrana věřitelů. Dále by vyloučením aplikace smlouvy o nájmu podniku došlo i k vyloučení práv věřitelů, jak jsou zakotvena v § 488e obchodního zákoníku. Přitom pokud mají věřitelé tato práva při nájmu podniku, měli by je z povahy věci mít i při leasingu podniku.

Publicita leasingu podniku. Skutečnost, že leasingový příjemce využívá podnik na základě leasingové smlouvy, by se neobjevila v obchodním rejstříku, přesněji ve sbírce listin, jako je tomu u nájmu podniku (§ 38i odst. 1 písm. i) obchodního zákoníku). Naopak by byl v obchodním rejstříku zaznamenán převod podniku mezi původním prodejcem podniku a leasingovou společností jako nabyvatelem podniku. Takový zápis by nepochybně neodpovídal reálným vztahům, které byly ve vztahu k podniku v souvislosti s leasingovou operací učiněny.

Ochrana vlastníků subjektů zúčastněných na leasingové operaci. Podle § 67a obchodního zákoníku je k uzavření smlouvy o nájmu podniku a dalších, v § 67a vyjmenovaných smluv, vyžadován souhlas společníků nebo valné hromady, a to patrně jak na straně poskytovatele, tak příjemce. Leasingová smlouva jako smlouva nepojmenovaná by tak vytvářela prostor pro možné obejití tohoto ustanovení³⁷.

---

³⁷ Aplikaci § 67a obchodního zákoníku na leasingovou smlouvu, kde předmětem leasingu je podnik, by však bylo patrně nutné provést na základě analogie - a to i s ohledem na směrnice Rady č. 78/855/EHS a 82/891/EHS, se kterými § 67a sleduje harmonizaci, a s ohledem na znění důvodové zprávy k zákonu č. 554/2004 Sb., kterým byla provedena novelizace § 67a obchodního zákoníku (byť stávající znění § 67a bylo do obchodního zákoníku

Z výše uvedených důvodů se domnívám, že leasing podniku není možný³⁸, neboť jeho realizace by s sebou v některých aspektech automaticky přinášela nepřípustné obcházení zákona (např. nedostatečná publicita leasingu) a prakticky neřešitelné situace (např. převod zaměstnanců na leasingového příjemce). Dlužno však říci, že nemožnost leasingu podniku není v žádném případě pojmová, jedná se pouze o důsledek, který s sebou přinesla nedostatečná soukromoprávní úprava leasingu.

Z pohledu výše uvedeného problému je lépe představitelné, že by leasingová operace, kde předmětem leasingu je podnik, byla uskutečněna dle § 489 a násl. obchodního zákoníku, tedy s pomocí smlouvy o koupi najaté věci. Samotná nájemní smlouva by v takovém případě byla uzavřena dle § 488b a násl. obchodního zákoníku jako smlouva o nájmu podniku. Podnik jako předmět koupě dle smlouvy o koupi najaté věci je běžně připuštěn i v literatuře³⁹. Problémem ovšem zůstává, že leasingovému poskytovateli by zůstaly závazky, které se pojmově s leasingem vylučují – především se jedná o ručení za splnění závazků nájemcem. Dále je velmi nepraktické, že koupě najaté věci je formulována jako oprávnění, nikoliv povinnost nájemce (viz. § 489 odst. 1 obchodního zákoníku); přitom skončení nájmu

---

začleněno zákonem č. 56/2006 Sb.). Dle této důvodové zprávy bylo cílem novelizace § 67a zamezit obcházení výše uvedených směrnic uzavíráním smluv jiného typu nebo smluv nepojmenovaných.

³⁸ Opačný názor je zastáván v Benda, V., Kelblová, H., Pulz, J., Veselá, M.: Leasing – právní, účetní a daňové postupy v praxi včetně příkladů, III. Aktualizované a doplněné vydání, RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, 2006, str. 347.

³⁹ Např. Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník, Komentář, 11. Vydání, C.H.Beck, 2006, str. 1210. Dále v Eliáš, K. a kol.: Kurs obchodního práva, Obchodní závazky, Cenné papíry, 2. Vydání, C.H. Beck, str. 243, František Faldyna a kol.: Obchodní zákoník s komentářem, II. díl, Codex, 2000, str. 490. Dokonce v důvodové zprávě k obchodnímu zákoníku bylo u smlouvy o koupi najaté věci uvedeno, že „je účelem umožnit na základě této smlouvy příjemci, který má najatý podnik, jeho část, soubor věcí tvořících provozovnu nebo i věci jiné, aby písemným oznámením změnil smluvní vztah ve smlouvu kupní“ (informace převzata z Marek, K.: Právní aspekty leasingu (II), ASPI ID: LIT2054CZ, 1993).

podniku, pokud by k převodu vlastnického práva k podniku nedošlo, s sebou pro poskytovatele přináší velmi významné povinnosti (viz. § 488e odst. 4 obchodního zákoníku). Problémy by při využití smlouvy o nájmu podniku k leasingové operaci představovala i aplikace § 483 odst. 3 obchodního zákoníku, která stanoví přechod vlastnického práva k movitým věcem již k okamžiku uzavření smlouvy o nájmu podniku (toto ustanovení je však dispozitivní a bylo by jej možné modifikovat). Potíže by dále mohla činit i aplikace kogentního ustanovení 488c odst. 2 obchodního zákoníku.

Lze tedy shrnout, že leasingovou operaci v klasickém smyslu, jejímž předmětem leasingu by byl podnik, nelze dost dobře provést ani s pomocí smlouvy o koupi najaté věci.

Práva k nehmotným statkům. Dle § 118 občanského zákoníku mohou být předmětem vztahů i práva, pokud to jejich povaha připouští - není proto vyloučeno, aby se předmětem leasingu stala i práva duševního vlastnictví⁴⁰, tj. práva autorská, práva průmyslového vlastnictví a práva příbuzná. V úvahu přicházejí zejména práva spojená s dílem ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (dále jen „autorský zákon“), vynálezem (přesněji patentem coby zápisem práva k vynálezu), užitným vzorem, průmyslovým vzorem či ochrannou známkou. Při možnostech leasingu nehmotných statků je třeba vzít v úvahu, že u práv z duševního vlastnictví dochází ke dvěma základním typům převodů - za prvé k převodům absolutních práv k nehmotným statkům, za druhé k převodům práv relativních, tj. zejména práva nehmotný statek užívat. Ačkoliv z pohledu samotného

---

⁴⁰ Tento názor např. i v Pelikánová, I.; Komentář k obchodnímu zákoníku, 4. díl, Linde Praha a.s., 1997, str. 348.

„leasingového práva“ by byl možný leasing obojího typu těchto práv, existují kogentní ustanovení právních předpisů, která některé typy dispozic s nehmotnými statky vylučují - jedná se zejména o § 11 odst. 4 autorského zákona, které omezuje převod absolutních práv autora k dílu, významně je dále omezena možnost převodu firmy (podle § 11 odst. 4 obchodního zákoníku lze firmu převést pouze současně s podnikem). U ostatních výše uvedených nehmotných statků je představitelné, že předmětem financování bude jak převod samotného absolutního práva k nehmotnému statku, tak právo (licence) daný majetek užívat.

Realizace leasingového obchodu bude v případě převodu absolutního práva vážícího se k nehmotnému statku obdobná jako u leasingu věci. Mezi „vlastníkem“ nehmotného statku a leasingovým poskytovatelem bude uzavřena smlouva o převodu nehmotného statku na leasingového poskytovatele. V následné leasingové smlouvě pak leasingový poskytovatel sjedná s leasingovým příjemcem i licenci k užití nehmotného statku po dobu trvání leasingové smlouvy. Leasingová smlouva bude dále obsahovat závazek leasingového poskytovatele po ukončení leasingové smlouvy (resp. po řádném uhrazení závazků z leasingové smlouvy) postoupit na leasingového příjemce předmětný nehmotný statek.

Pokud je předmětem leasingového financování pouze právo předmětný statek užívat (tj. relativní právo k nehmotnému statku), pak „dodavatelskou smlouvou“ bude smlouva licenční uzavřená mezi poskytovatelem licence a leasingovým poskytovatelem jako příjemcem licence. Licenční smlouva uzavřená v souvislosti s leasingovým obchodem musí být ze zřejmých důvodů uzavřena jako tzv. nevýhradní

a přenosná a musí obsahovat právo poskytovatele leasingu s poskytnutím sublicence třetí osobě - leasingovému příjemci. Leasingová smlouva stejně jako v případě financování absolutního práva k nemotnému statku bude obsahovat licenci k užívání nemotného statku leasingovým příjemcem a závazek leasingového poskytovatele po ukončení leasingové smlouvy a uhrazení závazků z leasingové smlouvy licenci převést na leasingového příjemce.

Při tomto druhu leasingových obchodů nelze pominout rovněž veřejnoprávní aspekt ochrany průmyslového vlastnictví - převody průmyslových práv, stejně jako udělení licencí k jejich užití budou předmětem zápisů do rejstříku Úřadu na ochranu průmyslového vlastnictví.

Pokud bude udělení licencí obsaženo přímo v leasingové smlouvě, je třeba zachovat její písemnou formu, která je vyžadována pro licenční smlouvu k předmětům průmyslového vlastnictví uzavřenou podle § 508 a násl. obchodního zákoníku, stejně jako pro licenční smlouvu k výhradnímu k užití díla uzavřenou podle § 46 a násl. autorského zákona. Dlužno ovšem říci, že leasing nemotných statků je v českém právním prostředí velkou výjimkou⁴¹. V praxi se vyskytuje pouze leasing software⁴², přesněji řečeno právo k užití počítačového programu (díla ve smyslu autorského zákona). Důvodem pro neochotu leasingových společností je patrně relativně vysoká rizikovost takového produktu - možnost jeho případné přeprodání v případě ukončení bude ve velké většině případů

---

⁴¹ Viz. Břeský L., Dvořák, R., Kremerová, P., Zvánovec, R.: Leasingové deriváty, Právní rádce č. 10/2004.

⁴² Dle Doubrava, M.: Leasingová smlouva tuzemská i mezinárodní, LINDE nakladatelství s.r.o., 2003, str. 53, je leasing software obvyklý v Německu.

velmi omezená. Problematický může být i nejasný daňový režim spojený s leasingem nehmotných statků⁴³.

2.2. Existence předmětu leasingu v okamžiku uzavření leasingové smlouvy

V poslední době byla řešena otázka, zda je podmínkou platnosti leasingové smlouvy existence předmětu leasingu v okamžiku uzavření leasingové smlouvy. Důvodem pochybností o platnosti leasingové smlouvy v tomto případě byla především nesprávná aplikace § 663 občanského zákoníku na leasingovou smlouvu, dle kterého je podstatnou náležitostí nájemní smlouvy i samotné přenechání pronajímané věci příjemci. Jednoznačné stanovisko zaujal k této věci Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí ze dne 30. ledna 2008, sp.zn.: 32 Odo 1289/2005⁴⁴, ve kterém dovedl, že „skutečnost, že v době uzavření leasingové smlouvy nebyla ještě věc, jež je přenechávána do leasingového nájmu, vyrobena, nezpůsobuje neplatnost této smlouvy“. Předmět leasingu tedy nemusí existovat v okamžiku uzavření leasingové smlouvy. V této souvislosti lze přihlídnout i k rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 21. února 2006, sp.zn.: 32 Odo 359/2005⁴⁵. V daném případě Nejvyšší soud potvrdil stanovisko soudu druhého stupně, že leasingová smlouva uzavřená leasingovým poskytovatelem, který v době uzavření smlouvy ještě nebyl vlastníkem věci, je platná, a to s následujícím odůvodněním: „Založil-li proto odvolací soud posouzení leasingové smlouvy na argumentaci, že podmínkou její platnosti není vlastnický vztah leasingového poskytovatele k předmětu leasingu, ale že oprávnění leasingového

---

⁴³ Blíže v Břeský, L., Dvořák, R., Kremerová, P., Zvánovec, R.: Leasingové deriváty, Právní rádce č. 10/2004.

⁴⁴ Rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz.

⁴⁵ Rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz.

poskytovatele s předmětem budoucího nájmu nakládat se může opírat i o jiný právní důvod, například o souhlas vlastníka předmětu budoucího nájmu (jak tomu bylo v případě tzv. zpětného leasingu v souzené věci), je tento jeho závěr správný.“ S odůvodněním rozhodnutí se však zcela neztotožňuji - domnívám se, že platnost předmětné leasingové smlouvy by neměla být podmíněna ani souhlasem vlastníka⁴⁶. Závěry ohledně nutnosti vlastnictví leasingového poskytovatele k předmětu leasingu v okamžiku uzavření leasingové smlouvy by měly být obdobné jako závěry ohledně vlastnictví prodávajícího ve smlouvě kupní - v tomto případě Nejvyšší soud jednoznačně dovodil, že podmínkou platnosti kupní smlouvy není vlastnické právo prodávajícího k předmětu prodeje v okamžiku uzavření kupní smlouvy - viz. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 11. prosince 2002, sp.zn.: 22 Cdo 981/2001⁴⁷.

3. Dispozice s předmětem leasingu

Skutečnost, že předmět leasingu je po dobu trvání leasingové smlouvy ve vlastnictví leasingového poskytovatele, má z pochopitelných důvodů vliv na možné právní i faktické dispozice s předmětem leasingu. V následujícím textu se budu zabývat možnými dispozicemi s předmětem leasingu v průběhu trvání leasingové smlouvy, a to prováděnými jak ze strany leasingového poskytovatele, tak ze strany leasingového příjemce.

---

⁴⁶ Viz. i rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 18. května 2005, sp.zn.: IV. ÚS 19/2005 (rozhodnutí uveřejněno v ASPI, ID: JUD11119CZ). Na druhou stranu situaci, kdy je v okamžiku uzavření leasingové smlouvy zřejmé, že k předmětu leasingu nemůže leasingová společnost nabýt vlastnické právo ani v budoucnu, posoudil Nejvyšší soud jako nemožnost plnění, a tedy neplatný právní úkon dle § 37 odst. 2 občanského zákoníku (viz. rozhodnutí ze dne 25. září 2008, sp.zn.: 32 Odo 1375/2006, rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz).

⁴⁷ Rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz.

3.1. Dispozice s předmětem leasingu leasingovým poskytovatelem

Při pravidelném průběhu leasingové smlouvy je leasingový poskytovatel nepochybně povinen zdržet se užívání předmětu leasingu a jeho držby. Tato práva jsou na základě leasingové smlouvy převedena na leasingového příjemce. Leasingové smlouvy zakládají právo leasingového poskytovatele požadovat vrácení předmětu leasingu zpravidla pouze v případech, kdy jsou ze strany leasingového příjemce podstatně porušovány povinnosti vyplývající z leasingové smlouvy a poškozována tak práva leasingového poskytovatele.

Složitější je již odpověď na otázku, zda je leasingový poskytovatel jako vlastník předmětu leasingu oprávněn předmět leasingu v průběhu trvání leasingu převést na třetí osobu či jej zatížit (tj. zejména k němu zřídit zástavní právo)⁴⁸. Nutno podotknout, že zástavní právo k předmětům leasingu bývá leasingovými společnostmi zřizováno, a to za účelem zajištění úvěrů, které leasingové společnosti čerpají na pořizování předmětů leasingu. Dle dřívějších právních názorů bylo zřízení zástavního práva k předmětu leasingu v zásadě možné, a to bez ohledu na souhlas leasingového příjemce s jeho zřízením⁴⁹. Vladimír Blahut a Jiří Pulz ve svých příspěvcích pouze upozorňují, že v souladu s etickými pravidly by zástavní právo k předmětu leasingu mělo být omezeno pouze na dobu trvání leasingové smlouvy a leasingový příjemce by měl být o zřízení zástavního práva informován. Za překročení leasingové etiky pak autoři považují

---

⁴⁸ Ottawská Úmluva o mezinárodním finančním leasingu (čl. 14) v zásadě umožňuje leasingovému poskytovateli nakládat se svými právy k předmětu leasingu. Takový převod však nezbavuje poskytovatele žádných jeho povinností podle leasingové smlouvy ani neopravňuje změnit povahu leasingové smlouvy nebo její právní poměry stanovené Úmluvou.

⁴⁹ Viz. Peřina M., Základní rizika leasingu, Právní rádce č. 10/2004. Blahut V., Pulz J., Zástavy leasovaného majetku – Achillova pata leasingu?, Bulletin advokacie č. 2/1998. Pelikán, T.: Leasing – podstata, druhy, principy smlouvy, ASPI ID: LIT22601CZ, 2002.

pasivní přístup leasingové společnosti ke zrušení zástavního práva po přechodu vlastnického práva na leasingového příjemce na konci leasingu. Z článku Marka Peřiny vyplývá, že i on přisuzuje leasingovému poskytovateli s ohledem na jeho vlastnické právo k předmětu leasingu i oprávnění s předmětem leasingu disponovat, konkrétně tedy zastavovat jej či převádět. Marek Peřina proto doporučuje, aby leasingový příjemci trvali na smluvních ustanoveních, kterými bude vyloučena možnost leasingových společností zřídit k předmětu leasingu zástavní právo či jej převést na třetí osobu. Zároveň se však domnívá, že pokud by leasingová společnost tento svůj závazek vyplývající pro ni z leasingové smlouvy porušila a zástavní či kupní smlouvu se třetí osobou uzavřela, bude taková zástavní, resp. kupní smlouva platná. Leasingový příjemce bude mít vůči leasingové společnosti pouze právo na náhradu škody takovou dispozicí způsobenou.

Výše uvedené názory je však s ohledem na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. listopadu 2003, sp. zn. 30 Cdo 2033/2002⁵⁰, považovat za do jisté míry překonané.

Výše zmíněný judikát řešil platnost převodu předmětu leasingu v průběhu trvání leasingové smlouvy; jak z rozhodnutí Nejvyššího soudu nepřímo vyplývá, tento převod byl učiněn s největší pravděpodobností v souvislosti s „cesí“ leasingové smlouvy na nového leasingového poskytovatele.

Soudy na všech stupních shodně rozhodly, že převod vlastnického práva poskytovatele k předmětu leasingu na třetí osobu je neplatný. Odůvodnění jednotlivých soudů se však liší. Soud druhého stupně

---

⁵⁰ Rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz.

(s nímž se Nejvyšší soud ztotožnil) neplatnost převodu vlastnického práva opírá především o § 531 odst. 1 občanského zákoníku. V odůvodnění svého rozhodnutí (jak je toto rozhodnutí interpretováno v rozhodnutí Nejvyššího soudu) uvádí, že leasingový příjemce má v rámci leasingové smlouvy rovněž postavení věřitele, neboť leasingový poskytovatel má povinnost po zaplacení poslední splátky převést na leasingového příjemce předmět leasingu. Pokud tedy leasingový poskytovatel měl v úmyslu převést na základě kupní smlouvy předmět leasingu na třetí osobu, potřeboval k tomu souhlas leasingového příjemce ve smyslu § 531 odst. 1 občanského zákoníku. Protože uvedený souhlas nebyl ze strany leasingového příjemce dán, je nutné považovat i převod vlastnického práva k předmětu leasingu za neplatný. Naproti tomu soud prvního stupně, ač rovněž došel k závěru neplatnosti kupní smlouvy, opíral svůj závěr především o § 39 občanského zákoníku. Uzavření kupní smlouvy shledal v rozporu s dobrými mravy a tudíž neplatné⁵¹.

Osobně se zcela neztotožňuji se závěry Nejvyššího soudu ve výše zmíněném judikátu. Nejvyšší soud bez bližšího zdůvodnění posuzoval společně dva právní úkony – a to sice převod leasingové smlouvy na třetí osobu a převod předmětu leasingu na třetí osobu. Z důvodu nedostatku souhlasu leasingového příjemce s ceseí leasingové smlouvy pak Nejvyšší soud automaticky dovodil i neplatnost převodu předmětu leasingu. Na druhou stranu je třeba připustit, že izolované posuzování obou vztahů by mohlo vést k poněkud absurdnímu závěru, že zatímco cese leasingové smlouvy je neplatná (vzhledem k nedostatku

---

⁵¹ Neplatnost kupní smlouvy pro rozpor s dobrými mravy odůvodnil soud prvního stupně především tak, že zatímco leasingovému příjemci leasingová smlouva výslovně zakazovala předat nebo přenechat předmět leasingu po dobu platnosti leasingové smlouvy třetí osobě, ohledně leasingového poskytovatele obdobné ustanovení chybělo. Soud prvního stupně pak na tuto situaci aplikoval § 2 odst. 2 občanského zákoníku, podle kterého mají účastníci v občanskoprávních vztazích rovné postavení.

souhlasu leasingového příjemce coby věřitele), převodní smlouva je platná. Pro leasingového příjemce by takový závěr znamenal horší situaci než případné uznání platnosti obou smluv, ač by bylo aplikováno ustanovení § 531 odst. 1 občanského zákoníku, které má naopak leasingového příjemce (v postavení věřitele) chránit. Rovněž přichází v úvahu (v odůvodnění výše uvedeného rozsudku se však takový názor nevyskytuje) považovat smlouvu o převodu leasingové smlouvy a smlouvu o převodu předmětu leasingu za smlouvy závislé ve smyslu § 275 obchodního zákoníku, kdy neplatnost jedné smlouvy (smlouvy o cesi leasingové smlouvy na třetí osobu) způsobuje neplatnost smlouvy druhé (kupní smlouvy); aplikace § 275 je však možná pouze u smluv uzavíraných v režimu obchodního zákoníku, nadto se jedná o ustanovení dispozitivní.

V případě, že převod předmětu leasingu nesouvisí s cesí leasingové smlouvy, pak se přikláním k výše uvedeným názorům Marka Peřiny, dle kterých je svévolná dispozice s předmětem leasingu provedená ze strany leasingové společnosti v průběhu trvání leasingové smlouvy platná, zakládá však právo leasingového příjemce na náhradu škody vůči poskytovateli leasingu. Z pohledu náhrady škody není však dle mého názoru příliš významné, zda byl zákaz převodu předmětu leasingu v leasingové smlouvě sjednán či nikoliv (podstatné je totiž zejména porušení povinnosti leasingového poskytovatele převést vlastnické právo k předmětu leasingu na leasingového příjemce). Na podporu názoru, že i svévolný převod předmětu leasingu je platným právním úkonem lze uvést i rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26. března 2008, sp.zn.: 25 Cdo 1671/2006⁵², ve kterém Nejvyšší soud uvádí, že

---

⁵² Rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz.

„rozpor právního úkonu s obsahem jiného právního úkonu nečiní úkon bez dalšího neplatným“.

Představitelná je však dle mého názoru i argumentace, že taková dispozice je neplatná pro rozpor dobrými mravy, neboť poskytovatel leasingu je již ze samotné povahy věci omezen v dispozici s předmětem leasingu a nemůže tedy svévolně poškozovat ekonomické vlastnictví příjemce leasingu.

Závěrem lze konstatovat, že i problematika dispozic s předmětem leasingu ze strany leasingového poskytovatele by zasluhovala výslovnou právní úpravu, tedy minimálně jasné stanovení podmínek, za kterých může leasingový poskytovatel po dobu trvání leasingové smlouvy provádět právní dispozice s předmětem leasingu.

3.2. Dispozice s předmětem leasingu leasingovým příjemcem.

Rovněž leasingový příjemce je v průběhu trvání leasingové smlouvy významně omezen v nakládání s předmětem leasingu. Leasingový příjemce je sice oprávněn předmět leasingu držet, užívat a brát z něj užitky, způsob užívání se však řídí leasingovou smlouvou - leasingový příjemce především nesmí užíváním věci snižovat její hodnotu nad obvyklou míru.

Vzhledem k tomu, že leasingový příjemce není vlastníkem předmětu leasingu, nemůže převést vlastnické právo k předmětu leasingu či k němu zřídit zástavní právo. Svévolný „převod“ vlastnického práva na třetí osobu ze strany leasingového příjemce by byl trestným činem zpronevěry podle § 248 zákona č. 140/1961 Sb., Trestní zákon (dále

jen „trestní zákon“) ⁵³. Dohodu o užívání vozidla uzavřenou v rozporu s leasingovou smlouvou mezi leasingovým příjemcem a třetí osobou však Nejvyšší soud neshledal neplatnou s odůvodněním, že „rozpor právního úkonu s obsahem jiného právního úkonu nečiní úkon bez dalšího neplatným“ ⁵⁴.

Není rovněž vyloučeno, aby leasingový příjemce uzavřel v souvislosti s předmětem leasingu např. kupní smlouvu, kdy doba dodání má nastat po skončení doby leasingu. Obdobně lze uvažovat o smlouvě o smlouvě budoucí kupní či zástavní.

Pokud jde o možnosti pronájmu předmětu leasingu leasingovým příjemcem, je celkem všeobecně přijímáno, že postavení leasingového příjemce umožňuje, aby leasingový příjemce předmět leasingu pronajal ⁵⁵. S tímto se lze ztotožnit ⁵⁶. Samozřejmě záleží na znění konkrétní leasingové smlouvy, které pravidelně podmiňují možnost leasingového příjemce předmět leasingu pronajmout souhlasem leasingového poskytovatele; porušení takového smluvního ustanovení, by rovněž představovalo trestný čin zpronevěry. Sporné je, zda

---

⁵³ Zajímavé je usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 8 Tdo 560/2006 ze dne 31. května 2006, které v souvislosti se zpronevěrou řeší význam skutečnosti, že leasingový příjemce i po přenechání předmětu leasingu třetí osobě stále hradí leasingové splátky: „Pokud příjemce v rozporu s leasingovou smlouvou s věcí neoprávněně nakládá tak, že ji např. převede na třetí osobu či přenechá třetí osobě do nájmu, a způsobí-li tím poskytovateli škodu nikoli malou, lze v takovém jednání spatřovat naplnění formálních znaků skutkové podstaty trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák. Na tomto závěru pak nic nemění ani okolnost, že příjemce po neoprávněné dispozici s věcí i nadále plní podmínky leasingové smlouvy záležející v úhradě leasingových splátek. Rozhodující je totiž to, že příjemce v době např. prodeje věci nakládal se svěřenou cizí věcí v rozporu s účelem, ke kterému mu byla svěřena, a tím způsobil vlastníkově věci (poskytovateli) škodu. Z formálního hlediska je v takovém případě trestný čin zpronevěry dokonán okamžikem převedení věci na třetí osobu a za této situace je úhrada dalších splátek již jen pouhou náhradou způsobené škody. Okolnost, že příjemce i poté uhrazoval leasingové splátky, může být ovšem významná z hlediska naplnění materiální podmínky trestnosti činu.“

⁵⁴ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26. března 2008, sp.zn.: 25 Cdo 1671/2006 (rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz).

⁵⁵ Viz. Švestka, J., Jehlička, O., Škárová, M., Spáčil, J. a kol.: Občanský zákoník, Komentář, 10. Vydání, C.H.Beck, 2006, str. 1173.

⁵⁶ Pronájem předmětu leasingu dalšímu subjektu ze strany příjemce leasingu je v leasingové terminologii nazýván subleasing.

nájemní vztah mezi leasingovým příjemcem jako pronajímatelem a třetí osobou jako nájemcem zavazuje i leasingového poskytovatele jako vlastníka věci. Dle autorů komentáře k občanskému zákoníku⁵⁷ musí nájemní smlouva vždy zavazovat nejen pronajímatele, ale i vlastníka věci - jinak by se nejednalo o právo nájmu podle § 663 občanského zákoníku, ale o právo podnájmu dle § 666 občanského zákoníku, u kterého se předpokládá, že je právem odvozeným od práva nájemce a s případným zánikem práva nájemce zaniká.⁵⁸ V každém případě lze doporučit, aby leasingový poskytovatel vyžadoval sjednání časového omezení nájemních smluv uzavíraných mezi leasingovými příjemci a třetími osobami maximálně na dobu trvání leasingové smlouvy.

4. Změna v subjektech leasingové smlouvy

Ke změně subjektů leasingové smlouvy může dojít jak na základě právních úkonů účastníků leasingové smlouvy, tak na základě jiných právních skutečností. V následujícím textu uvádím ty změny týkající se subjektů leasingové smlouvy, ke kterým při leasingu dochází nejčastěji.

Postoupení pohledávky (§ 524 občanského zákoníku). Nejčastější pohledávkou, která bude v souvislosti s leasingovou smlouvou postupována, je pohledávka leasingového poskytovatele na úhradu leasingových splátek. V praxi k tomuto postoupení nejčastěji dochází

---

⁵⁷ Viz. Švestka, J., Jehlička, O., Škárová, M., Spáčil, J. a kol.: Občanský zákoník, Komentář, 10. Vydání, C.H.Beck, 2006, str. 1173.

⁵⁸ Domnívám se však, že není vyloučena ani argumentace opačná, tj. že vlastník věci v případě pronájmu předmětu leasingu třetí osobě není vůči této třetí osobě zavázán: ačkoliv zákon počítá s tím, že pronajímatelem může být i osoba odlišná od vlastníka (viz. znění § 663 občanského zákoníku), neukládá vlastníku, je-li odlišný o pronajímatele, žádné speciální povinnosti. Dále za smluvní stranu podnájemní smlouvy zákon výslovně označuje nájemce – tj. osobu, která věc užívá na základě nájemní smlouvy. Domnívám se, že pokud by vlastník věci proti podnájemci uplatnil výkon svého vlastnického práva, měl by podnájemce řešit tuto věc s nájemcem z titulu jejich smluvního vztahu, nikoliv přímo s vlastníkem věci.

po předčasném ukončení leasingové smlouvy, kdy leasingové společnosti převádějí subjektům specializovaným na vymáhání pohledávek celá portfolia splatných pohledávek. Připustit však lze rovněž postoupení pohledávky leasingového příjemce vůči leasingové společnosti na převod vlastnického práva k předmětu leasingu.

Převzetí závazku (§ 531 občanského zákoníku). Vyloučit rovněž nelze převzetí závazku leasingového příjemce třetí osobou, a to zejm. v případě platební neschopnosti leasingového příjemce. Tato situace nebude příliš častá - při platební neschopnosti příjemce a ochotě třetí strany závazky převzít dochází zpravidla k tzv. cesi celé leasingové smlouvy, kdy třetí osoba vstoupí do všech práv a povinností leasingového příjemce, včetně práva na nabytí předmětu leasingu. Převzetí závazků leasingového příjemce z leasingové smlouvy (bez současného převodu práva na nabytí předmětu leasingu) je však představitelné a ekonomicky odůvodnitelné např. mezi společnostmi tvořícími koncern.

Úmrtí leasingového příjemce. V případě úmrtí leasingového příjemce je pro další trvání leasingové smlouvy rozhodující především její znění. Předmětem dědění samozřejmě není samotný předmět leasingu, ten i nadále patří leasingové společnosti, ale práva (jako aktivum) z leasingové smlouvy a povinnosti, zejména povinnost platit leasingové splátky (jako pasivum). Leasingové smlouvy rovněž často s úmrtím leasingového příjemce spojují zánik leasingové smlouvy. V takovém případě leasingová společnost vyčíslí svoji pohledávku z leasingové smlouvy poníženou o hodnotu (tj. prodejní cenu) předmětu leasingu, se kterou se pak přihlásí do dědického řízení.

Exekuce zpeněžením pohledávky leasingového příjemce z leasingové smlouvy. O změně subjektu na straně leasingového příjemce lze uvažovat i při exekuci na majetek leasingového příjemce. Ze strany exekutorů se lze setkat s názorem, že exekuci na majetek povinného je možné provést i zpeněžením pohledávky leasingového příjemce vyplývající z leasingové smlouvy⁵⁹; tento postup exekutoři opírají o § 320 občanského soudního řádu, dle kterého lze výkon rozhodnutí nařídit postižením v podstatě jakéhokoliv práva, které má majetkovou hodnotu, není spojeno s osobou povinného a je převoditelné na jiného. V obecné rovině se s názorem exekutora ztotožňují - pohledávka leasingového příjemce výše uvedené požadavky zákona splňuje⁶⁰. Ke škodě věci však autor článku blíže nerozvádí průběh samotné exekuce. Metoda zpeněžení „majetkové hodnoty“ vyplývající pro leasingového příjemce z leasingové smlouvy, může být dle mého názoru dvojího druhu. Především se může jednat o cesi celé leasingové smlouvy, kdy veškerá práva a povinnosti leasingového příjemce ze smlouvy jsou převedena (za úplatu) na třetí osobu. Výše úplaty za takovou cesi bude závislá především na rozsahu již uhrazených leasingových splátek a rovněž i na kvalitě předmětu leasingu. Tento způsob exekuce nepochybně vyžaduje i souhlas leasingového poskytovatele dle § 531 občanského zákoníku, neboť v důsledku takové cese dochází i k převodu závazků leasingového příjemce. Alternativním způsobem exekuce leasingové smlouvy je potom samostatné postoupení pohledávky leasingového příjemce na převod vlastnického práva k předmětu leasingu. K takovému postoupení není

---

⁵⁹ Názor uveřejněn na webových stránkách <http://www.konkursni-noviny.cz/clanek.html?ida=287>.

⁶⁰ Opačný názor je vyjádřen v publikaci Farská, P., Kofroň, P., Novotný, M., Jähnke, J., Horák, T.: Finanční leasing v praxi. C.H.Beck, 2003, str. 69. Dle autorů není možná exekuce práv leasingového příjemce z leasingové smlouvy pro jejich nepřevoditelnost. Autoři v zásadě nepřipouští oddělení práv z leasingové smlouvy od povinností z této smlouvy.

v zásadě souhlasu leasingového poskytovatele coby dlužníka třeba (viz. § 524 odst. 1 občanského zákoníku). Tento způsob exekuce je však spíše teoretickou úvahou. Jednak leasingové smlouvy obvykle nedovolují leasingovým příjemcům postoupit pohledávku bez souhlasu leasingového poskytovatele. Stěžejním důvodem je ale praktická „prodejnost“ takové pohledávky leasingového příjemce, neboť dospělost pohledávky je podmíněna uhrazením všech leasingových plateb, a možnost jejího uplatnění je tedy závislá na povinném – leasingovém příjemci.

Tzv. korporátní změny na straně účastníka leasingové smlouvy. Ke změně subjektu leasingové smlouvy, ať již na straně poskytovatele či leasingového příjemce, může dojít rovněž v souvislosti s „korporátními změnami“ příslušné smluvní strany. Těmito změnami mám na mysli zejména přeměny (tj. fúze, rozdělení, převod jmění na společníka) ve smyslu zákona č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev (dále jen „zákon o přeměnách obchodních společností a družstev“) a převod či nájem podniku dle obchodního zákoníku. V souvislosti s dispozicí s podnikem může dojít ke změně v subjektu leasingové smlouvy i tehdy, je-li tímto subjektem fyzická osoba. S uvedenými skutečnostmi je spojen i přechod práv a povinností z případných leasingových smluv.

V případě fúze či rozdělení leasingového příjemce či leasingového poskytovatele přechází jmění původního leasingového poskytovatele či příjemce na nástupnickou společnost (družstvo). Do jmění určitého subjektu, jak je definováno v ustanovení § 6 obchodního zákoníku, jsou zahrnuty i pohledávky a závazky ze smluv. Účinnost přechodu pohledávek a závazků nastává v případě fúze či rozdělení společnosti

(družstva) dnem zápisu příslušné přeměny do obchodního rejstříku. Obdobná je situace i u převodu jmění na společníka.

Rovněž v případě převodu podniku či jeho části nebo při nájmu podniku či jeho části dochází k přechodu práv a povinností spjatých s podnikem či jeho převáděnou, resp. pronajímanou částí. Tato skutečnost vyplývá v případě převodu podniku z § 477 odst. 4 a v případě nájmu podniku z § 488e odst. 4 ve spojení s § 477 odst. 4 obchodního zákoníku.

Účinnost smlouvy o nájmu podniku (části podniku), a tedy ani přechod práv a povinností z případné leasingové smlouvy, která se k podniku (části podniku) váže, nemůže dle § 488b odst. 4 obchodního zákoníku nastat před zveřejněním podle § 33 odst. 1 obchodního zákoníku, (resp. podle § 27 odst. 4 obchodního zákoníku)⁶¹.

V případě převodu podniku spadá okamžik přechodu práv a povinností vyplývajících z leasingové smlouvy v jedno s nabytím účinnosti smlouvy o převodu podniku.

Domnívám se však, že ve vztahu k věřitelům a dlužníkům leasingového poskytovatele či převodce podniku jsou ohledně přechodu práv a povinností rozhodující oznámení provedená podle § 447 obchodního zákoníku.

Cese leasingové smlouvy. V praxi se lze velmi často setkat se situací, kdy leasingový příjemce požaduje „převod leasingové

---

⁶¹ Domnívám se, že ohledně zveřejnění smlouvy o nájmu podniku (podle § 38i odst. 1 písm. i) obchodního zákoníku existuje povinnost založit smlouvu o nájmu podniku nebo jeho části do sbírky listin) je v § 488b odst. 4 obchodního zákoníku nesrovnalost. Ustanovení § 488b odst. 4 by správně mělo odkazovat na § 27 odst. 4 obchodního zákoníku, nikoliv na § 33 odst. 1 obchodního zákoníku. Tato nesrovnalost vznikla tím, že novela obchodního zákoníku, na základě které byla měněna ustanovení týkající se obchodního rejstříku (zákon č. 216/2005 Sb.) nebyla odpovídajícím způsobem promítnuta i do ustanovení § 488b odst. 4 obchodního zákoníku.

smlouvy" na třetí subjekt, do té doby na leasingové smlouvě nezúčastněný, tj. požaduje záměnu subjektu leasingové smlouvy na straně leasingového příjemce⁶². Důvody k tomuto jednání mohou být různé, nejčastěji se však jedná o platební potíže leasingového příjemce, který našel třetí osobu ochotnou „převzít leasing“. Leasingové společnosti s ceseí leasingové smlouvy zpravidla počítají již v leasingové smlouvě, resp. v obchodních podmínkách a běžně ji umožňují. Bez ohledu na skutečnost, že postoupení neboli cese smlouvy je v prostředí finančního leasingu běžnou praxí, je aktuální otázkou právní dovolenost tohoto jednání.

Český právní řád institut postoupení smlouvy dohodou nezná, výslovně však možnost smluvních stran provést takové postoupení nezakazuje. Zúčastněné subjekty proto přistupují k uzavření trojstranné dohody, jejímiž účastníky jsou původní leasingový příjemce, nový leasingový příjemce a leasingová společnost.

V první řadě je třeba odmítnout kvalifikaci takové dohody jako pouhé kombinace postoupení pohledávek dle § 524 občanského zákoníku a převodu závazků dle § 531 občanského zákoníku. Běžná leasingová smlouva obsahuje i mnohá ustanovení, která nebudou přímo právy či povinnostmi smluvních stran, přesto budou mít strany zájem na jejich zachování i ve vztahu k novému leasingovému příjemci⁶³. Mnohé leasingové smlouvy budou navíc obsahovat i práva takové povahy,

---

⁶² Postoupenou stranou z leasingové smlouvy může být i poskytovatel leasingu, byť se tato situace bude objevovat pouze zřídka. Nelze ji však vyloučit např. v souvislosti s převodem předmětu leasingu na třetí subjekt (platností takového převodu se zabýval Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 27. listopadu 2003, sp. zn. 30 Cdo 2033/2002).

⁶³ Např. různá prohlášení leasingového příjemce, udělení plných mocí leasingovému příjemci.

u nichž si lze jen stěží představit případný výkon rozhodnutí⁶⁴ (podle § 525 občanského zákoníku je podmínkou pro převoditelnost pohledávky i možnost postihnout ji výkonem rozhodnutí).

Platnost dohody je však třeba zkoumat z pohledu smluvní volnosti účastníků závazkových právních vztahů. Nelze přehlédnout, že české právo institut cese smlouvy zná, byť pouze jako důsledek jiných právních skutečností⁶⁵. Pokud tedy zákonodárce principiálně cesi smlouvy připouští, pak není dle mého názoru důvod účastníkům závazkových právních vztahů bránit, aby v souladu se zásadou smluvní volnosti založili obdobné právní účinky i dohodou. V neposlední řadě je argumentem pro možnost cese smlouvy i judikatura Nejvyššího soudu, která cesi leasingové smlouvy mlčky připouští⁶⁶. Rovněž v řadě jiných evropských států, kde není cese smlouvy v právních řádech výslovně zakotvena, je právní teorií a především v rozhodovací praxi soudů připuštěna⁶⁷.

Vzhledem k výše uvedenému se domnívám, že cese leasingové smlouvy je možná, a to především jako projev smluvní volnosti jejich

---

⁶⁴ Např. dohoda o způsobu placení leasingových plateb (blíže viz. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 25. března 2008, sp.zn.: 29 Odo 1594/2005, rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz).

⁶⁵ K „zákonným“ cesím smluv dochází např. při prodeji, resp. nájmu podniku (§ 477 odst. 1 obchodního zákoníku), při přeměnách obchodních společností (§ 61 odst. 1 zákona o přeměnách obchodních společností a družstev), v pracovněprávních vztazích (§ 338 odst. 2, věta první zákoníku práce) i v souvislosti s nájmem (§ 680 odst. 2 občanského zákoníku).

⁶⁶ Ačkoliv mi není známo soudní rozhodnutí, které by se zabývalo přímo institutem cese smlouvy, existují mnohá rozhodnutí Nejvyššího soudu, kdy platnost cese smlouvy byla jedním z předpokladů pro další úvahy soudu. Nejvyšší soud přitom vždy vycházel z toho, že cese leasingové smlouvy je platná. Jedná se např. o rozhodnutí ze dne 7. února 2001, sp.zn.: 29 Cdo 320/2000, rozhodnutí ze dne 28. února 2000, sp.zn.: 29 Cdo 7/2000 nebo rozhodnutí ze dne 30. června 2003, sp.zn. 29 Odo 289/2001 (všechna rozhodnutí uveřejněna na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz).

⁶⁷ Viz. blíže Elischer D., Šebesta K.: Cese smlouvy jako nový institut českého soukromého práva, Několik úvah k obecné úpravě postoupení smlouvy, Právní fórum, 5/2007. Dle autorů tohoto článku je cese smlouvy jako svébytný právní institut upravena např. v Itálii, Portugalsku, Nizozemsku. Naopak státy, které cesi legislativně neupravují, ač ji tamní doktrína i judikatura uznává, jsou Francie, Španělsko, Rakousko či Německo.

účastníků⁶⁸. Tato dohoda však v sobě zahrnuje i institut postoupení pohledávky dle § 524 občanského zákoníku a převzetí dluhu dle § 531 občanského zákoníku a z tohoto důvodu musí splňovat i náležitosti, které jsou na postoupení pohledávek a převzetí dluhů kladeny. Opačný závěr, tedy že rovněž forma a další práva a povinnosti s touto dohodou související jsou rovněž pouze na vůli účastníků dohody, by dle mého názoru znamenal nepřipustné obcházení ustanovení občanského zákoníku a tudíž neplatnost takové dohody dle § 39 občanského zákoníku.

Pro dohodu o cesi tedy platí následující:

- dohoda musí být uzavřena písemně (viz. § 524 a § 531 občanského zákoníku);
- leasingová společnost jako věřitel musí dát s uzavřením dohody souhlas (viz § 531 odst. 1 občanského zákoníku); vzhledem k tomu, že pro tento souhlas není předepsána forma, lze za dostatečný souhlas považovat fakt, že leasingová společnost je stranou dohody o cesi;
- pokud má trvat zajištění pohledávek leasingové společnosti poskytnuté třetími osobami, musí dát tyto osoby souhlas se změnou leasingového příjemce (viz. § 532 občanského zákoníku);

I přes výše uvedené je třeba připustit, že cese smlouvy si samostatnou právní úpravu zaslouží a návrh nového občanského zákoníku již s cesí smlouvy počítá.

---

⁶⁸ Vyloučena není ani argumentace opačná, tj. že cese smlouvy přípustná není - viz. Grulich, T.: K otázce přípustnosti tzv. cese smlouvy, Právní rozhledy č. 6/2008. T. Grulich argumentuje zejm. tvrzením, že způsoby změny v osobě věřitele či dlužníka jsou v občanském zákoníku obsaženy vyčerpávajícím způsobem.

5. Zajištění pohledávek z leasingové smlouvy

Nedílnou součástí leasingové operace je zajištění proti riziku neplnění závazků vyplývajících z leasingové smlouvy.

V rámci leasingové smlouvy vznikají mezi oběma smluvními stranami vzájemné věřitelsko-dlužnické vztahy. Avšak vzhledem k tomu, že ze strany leasingového poskytovatele je jeho hlavní závazek, tj. přenechání předmětu leasingu, splněn již na samém začátku trvání smlouvy, zatímco leasingový příjemce platí leasingové splátky postupně v průběhu trvání smlouvy, je leasingový příjemce chápán spíše jako dlužník z leasingové smlouvy a leasingový poskytovatel jako věřitel z leasingové smlouvy. Z tohoto důvodu bude v této části pojednáno pouze o zajištění pohledávek leasingového poskytovatele.

Způsob zajištění pohledávek vyplývajících z leasingové smlouvy je do určité míry podobný se zajištěním závazků ze smlouvy úvěrové. Využívány jsou při leasingových operacích jak nástroje věcně-právní (zástavní právo) tak i závazkově-právní (smluvní pokuta, ručení). Osobou poskytující zajištění může být jak jedna ze stran leasingové smlouvy (tak je tomu zpravidla u směnek, zástavního práva), tak třetí osoba (ručení). Většina zajišťovacích prostředků slouží především k zajištění leasingového poskytovatele proti platební neschopnosti či neochotě leasingového příjemce.

Vedle instrumentů upravených českým právním řádem využívá leasingový poskytovatel k zajištění svých pohledávek rovněž prostředků, které nejsou českými právními předpisy řazeny mezi zajišťovací

instrumenty. Z tohoto hlediska budou dále v textu zajišťovací prostředky rozlišovány.

5.1. Zajištění pomocí nástrojů upravených českým právem

Smluvní pokuta. Smluvní pokuta funguje v leasingové smlouvě především jako nástroj prevence proti nedodržení povinností sjednaných v leasingové smlouvě, plní však i funkci paušalizované náhrady škody v případě porušení dané povinnosti. Smluvní pokutou bývají v leasingové smlouvě často zajišťovány peněžité závazky leasingového příjemce, ale rovněž některé významné závazky nepeněžité - typicky povinnost leasingového příjemce sjednat k předmětu leasingu pojištění (nesjednává-li je přímo leasingový poskytovatel) či předat leasingovému poskytovateli technický průkaz k předmětu leasingu.

Směnka (vlastní, blankosměnka). Zajišťovací směnka je v rámci leasingových operací využívána relativně často, umožňuje totiž poměrně efektivní vymožení pohledávek leasingové společnosti ve zkráceném soudním řízení. K zajištění pohledávek leasingového poskytovatele je zpravidla využívána směnka vlastní vystavená leasingovým příjemcem. V případě leasingového příjemce - právnické osoby pak leasingové společnosti zpravidla vyžadují i avalování směnky fyzickými osobami, které jsou spojeny s leasingovým příjemcem (nejčastěji se jedná o členy statutárního orgánu či společníky leasingového příjemce). Klasickým typem směnky využívaným při zajištění pohledávek leasingového poskytovatele je směnka neúplná, tzv. blankosměnka, tj. směnka, která leasingovému poskytovateli umožňuje, za podmínek sjednaných mezi leasingovým poskytovatelem

a leasingovým příjemcem, vyplnit na směnce výši směnečné sumy odpovídající aktuální pohledávce leasingového poskytovatele, popř. splatnost odpovídající době, ve které trvalo prodlení leasingového příjemce s úhradou závazků.

Ručení, zástavní právo. Spíše výjimečně vyžaduje leasingový poskytovatel k zajištění svých pohledávek zřízení zástavního práva (v takovém případě nejčastěji k nemovitostem) či ručitelského závazku třetí osoby. Zástavní právo či ručení bývá zřízeno u těch leasingových případů, kde předmětem leasingu jsou věci s vysokou pořizovací hodnotou a zároveň se leasingový příjemce nemůže spolehnout na jiný způsob zajištění svých pohledávek.

5.2. Zajištění pomocí nástrojů neupravených českým právem jako zajišťovací

Vlastnické právo k předmětu leasingu. Vlastnické právo leasingového poskytovatele k předmětu leasingu v průběhu trvání leasingové operace představuje samo o sobě velmi efektivní způsob zajištění. Pohledávky leasingové společnosti jsou tak zajištěny předmětem leasingu bez toho, že by smluvní strany pro toto zajištění byly nuceny provádět další právní úkony. Irena Pelikánová dokonce leasing označuje za institut, který se svou „funkcí i právní povahou blíží zajišťovacímu převodu vlastnictví“⁶⁹.

Zajištění vlastnickým právem leasingového poskytovatele je realizováno zpravidla následujícím způsobem. V případě, že se

---

⁶⁹ Viz. Pelikánová, I.: Komentář k obchodnímu zákoníku, 4. díl, Linde Praha, a.s., 1997, str. 352.

leasingový příjemce dostane do prodlení (zpravidla kvalifikovaného) s hrazením svých peněžitých závazků či nastanou určité skutečnosti předvídané v leasingové smlouvě, leasingová společnost leasingovou smlouvu jednostranně předčasně ukončí (vypoví) a odebere leasingovému příjemci předmět leasingu. Souhrnnou pohledávku, jež jí za klientem vznikne, uhradí z výtěžku prodeje věci.

V případě, že leasingový příjemce odmítne leasingovému poskytovateli předmět leasingu vydat, může poskytovatel leasingu uplatnit své právo i soudní cestou formou tzv. reivindikační žaloby, tj. žaloby na vydání věci. Odmítnutí leasingového příjemce předmět leasingu vydat může být navíc kvalifikováno i jako trestný čin neoprávněné užívání cizí věci podle § 249 trestního zákona.

Velmi podstatným faktorem pro posouzení efektivity zajištění pohledávky tímto zajišťovacím nástrojem je vždy možnost dalšího přeprodeje předmětu leasingu. Zejména v případech, kdy předmětem leasingu jsou vysoce specializované technologické a výrobní celky, bývá nalezení vhodného kupce problematické.

Dále je třeba podotknout, že pohledávka leasingové společnosti vyplývající z leasingové smlouvy převyšuje ve většině případů výtěžek z prodeje předmětu leasingu; vlastnické právo proto samo o sobě nepředstavuje pro leasingovou společnost jistotu stoprocentního zajištění jejích pohledávek.

Zpětný odkup předmětu leasingu. Jak již bylo uvedeno v předchozím odstavci, efektivita zajištění závazků vlastnickým právem je závislá především na možnosti předprodeje předmětu leasingu třetí osobě. Za tímto účelem si leasingové společnosti již na počátku smluvního

vztahu snaží zajistit kupce, který v případě předčasného ukončení leasingové smlouvy předmět leasingu odkoupí. Nejčastěji touto osobou bývá dodavatel předmětu leasingu. K závázání třetí osoby k odkoupení využívají leasingové společnosti nejčastěji následující nástroje:

Kupní smlouva s odloženou účinností: Již na počátku trvání leasingové smlouvy je mezi leasingovou společností (jako prodávajícím) a dodavatelem/třetí osobou (jako kupujícím) uzavřena kupní smlouva, jejímž předmětem koupě je předmět leasingu. Nabytí účinnosti kupní smlouvy je odloženo až na okamžik předčasného ukončení leasingové smlouvy. Svoji podstatou se jedná o odkládací podmínku sjednanou v kupní smlouvě - tj. kupní smlouva nabude účinnosti za podmínky, že dojde k předčasnému ukončení leasingové smlouvy.

Smlouva o smlouvě budoucí: Na počátku trvání leasingové smlouvy je mezi leasingovou společností (jako budoucím prodávajícím) a dodavatelem/třetí osobou (jako budoucím kupujícím) uzavřena smlouva o smlouvě budoucí, jejímž obsahem je závazek dodavatele (popř. obou smluvních stran) uzavřít v případě, že dojde k předčasnému ukončení leasingové smlouvy, ve stanovené době kupní smlouvu (předmětem koupě dle kupní smlouvy je předmět leasingu).

Výše kupní ceny nebývá ve smlouvě stanovena pevnou částkou, ale pouze způsobem jejího určení. Způsob určení konkrétní kupní ceny pak zohledňuje zejména dobu, po kterou trvala leasingová smlouva a tím i předpokládané opotřebení předmětu leasingu.

Martin Doubrava označuje smlouvu o zpětném odkupu za smlouvu nepojmenovanou⁷⁰, kterou je navíc třeba uzavírat po vzniku vlastnického práva k předmětu leasingu leasingovým poskytovatelem. Tato tvrzení však nejsou dle mého názoru přesvědčivá. V první řadě si lze těžko představit smlouvu o zpětném odkupu, která nebude smlouvou kupní či smlouvou o smlouvě budoucí; kvalifikace smlouvy přitom není otázkou vůle smluvních stran, ale objektivní skutečností⁷¹. Dále pak není podmínkou uzavření takové smlouvy, aby v okamžiku uzavření smlouvy o zpětném odkupu byl prodávající (tj. leasingový poskytovatel) vlastníkem daného předmětu, třebaže bude tato situace pravidlem. Tato smlouva bude podobně jako smlouva kupní (není-li přímo smlouvou kupní) konsenzuální smlouvou, která vzniká již dohodou smluvních stran o jejím obsahu⁷².

Deponace tzv. velkého technického průkazu⁷³. Velmi účinnou ochranou vlastnického práva leasingového poskytovatele a prostředkem proti tomu, aby předmět leasingu (motorové vozidlo) nebylo zpronevěřeno a převedeno na třetí osobu, je tzv. deponace velkého technického průkazu k vozidlu u leasingového poskytovatele. Tento zajišťovací prostředek bude z povahy věci uplatněn pouze u předmětů leasingu – motorových vozidel. Bez originálu technického průkazu je prodej vozidla prakticky nemožný⁷⁴. Vzhledem k tomu, že technický průkaz je

---

⁷⁰ Viz. Doubrava, M.: Leasingová smlouva tuzemská i mezinárodní, LINDE nakladatelství s.r.o., 2003, str. 34.

⁷¹ Viz. i Pelikánová, I.: Komentář k obchodnímu zákoníku, 4. díl, Linde Praha, a.s., 1997, str. 353.

⁷² Ke skutečnosti, že prodávající nemusí být v okamžiku uzavření kupní smlouvy vlastníkem prodávané věci blíže viz. i rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 11. prosince 2002, sp.zn.: 22 Cdo 981/2001 (rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz).

⁷³ Velkým technickým průkazem se rozumí osvědčení o technické způsobilosti vozidla.

⁷⁴ Viz. i ustanovení § 411 obchodního zákoníku. Z pokynu Policejního prezidia dopravním inspektorátům z roku 1997 však vyplývá, že velký technický průkaz není listinou potřebnou k nakládání s motorovým vozidlem – jedná se pouze o doklad o technickém stavu vozidla (informace převzata z Kuča, R.: Leasingové operace pod právním drobnohledem, ASPI ID: LIT11374CZ, 1998).

tzv. veřejnou listinou, je jeho padělání, resp. pozměňování navíc trestným činem⁷⁵.

Povinnost leasingového příjemce uložit u leasingového poskytovatele technický průkaz je nutné smluvně sjednat, zpravidla je tak ujednáno přímo v leasingové smlouvě (obchodních podmínkách). Držbu technického průkazu leasingovým poskytovatelem totiž nelze chápat jako výkon jeho vlastnických práv, neboť toto právo držby přešlo v důsledku uzavření leasingové smlouvy na leasingového příjemce. S tímto pojetím koresponduje i usnesení Krajského obchodního soudu v Brně ze dne 31. října 1997, sp.zn. 1 Cm 57/1997⁷⁶ podle kterého pokud poskytovatel neumožní vyznačení výsledku technické prohlídky vozidla do technického průkazu, zasahuje tím bez důvodu do užívacího práva příjemce podle leasingové smlouvy. Vydání technického průkazu za účelem vyznačení výsledku provedené technické prohlídky se může žalobce domáhat v návrhu na vydání předběžného opatření.

Deponaci technického průkazu nelze chápat ani jako výkon zadržovacího práva, a to bez ohledu na splnění podmínek uvedených v § 175 občanského zákoníku. Podle rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 11. dubna 2007, sp.zn.: 21 Cdo 694/2006⁷⁷: „Vzhledem k tomu, že technický průkaz silničního motorového vozidla jednak není z objektivního pohledu schopen naplnit uhrazovací funkci zadržovacího práva, jednak není (samostatnou) věcí v právním smyslu, dospěl Nejvyšší soud ČR k závěru, že nemůže být ve smyslu ustanovení

---

⁷⁵ Pojem veřejné listiny vymezuje § 134 občanského soudního řádu, a to tak, že veřejnými listinami jsou mimo jiné listiny, které zvláštní předpis prohlašuje za veřejné. Označení osvědčení o technické způsobilosti vozidla (tzv. velkého technického průkazu) za veřejnou listinu je obsaženo v § 2 písm. e), resp. f) vyhlášky Ministerstva dopravy a spojů č. 243/2001 Sb., v platném znění. Skutková podstata trestného činu padělání a pozměňování veřejné listiny je uvedena v § 176 trestního zákona.

⁷⁶ Výňatek ze soudního rozhodnutí uveřejněn v Kavalec, J., Musílek, R.: Obchodní zákoník s judikaturou a souvisejícími předpisy, C.H.Beck, 2007, str. 535.

⁷⁷ Rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz.

§ 175 obč. zák. zadržen k zajištění pohledávky a že jeho případným zadržováním vlastníku nevzniká věřiteli ve prospěch jeho pohledávky zadržovací právo.“

Patronátní prohlášení, subordinační prohlášení. Při leasingovém obchodu je možné setkat se i s tzv. patronátním prohlášením či subordinačním prohlášením, byť spíše ojediněle. Ani jeden z těchto institutů není v českém právním řádu upraven. Patronátním prohlášením se obvykle rozumí závazek osoby ovládající dlužníka (tj. leasingového příjemce), že zůstane ovládající osobou po dobu trvání smluvního (leasingového) vztahu. Subordinačním prohlášením se zpravidla rozumí závazek dlužníka (leasingového příjemce) upřednostnit plnění svých závazků vyplývajících z (leasingové) smlouvy před plněním jiných, v subordinačním prohlášení specifikovaných, závazků. Subordinační prohlášení může být rovněž formulováno jako závazek třetí osoby - věřitele dlužníka, že nebude uplatňovat na dlužníkovi (leasingovém příjemci) plnění svých pohledávek, dokud dlužník nesplní své závazky z (leasingové) smlouvy. Při zřizování těchto typů zajištění je třeba pamatovat na to, že české právo nezná jednostranný nepojmenovaný závazek, na rozdíl od nepojmenované smlouvy. Ačkoliv je subordinační či patronátní závazek pravidelně zřizován jednostranným prohlášením zavázané osoby, lze doporučit, aby věřitel vyžadoval zřízení patronátních či subordinačních závazků na základě smlouvy (uzavírané s leasingovým poskytovatelem). V případě, že je subordinační či patronátní závazek (podřízený českému právu) zřízen jednostranným

prohlášením, vystavuje se věřitel riziku neplatnosti takového patronátního, resp. subordinačního prohlášení⁷⁸.

K posílení procesně právního postavení leasingového poskytovatele je využíváno zejména sepsání notářského či exekutorského zápisu se svolením k vykonatelnosti či uznání závazku⁷⁹. Poskytnutí tohoto typu zajištění však nebývá leasingovým poskytovatelem vyžadováno na počátku smluvního vztahu, ale teprve ukáže-li se být platební morálka leasingového příjemce nedostačující.

Výčet výše uvedených zajišťovacích instrumentů není úplný; není vyloučeno, že smluvní strany v rámci leasingové operace využijí i jiné zajišťovací nástroje či prostředky. Je však třeba říci, že při jednoduché leasingové operaci, u které pro leasingového poskytovatele nevyplývá zvýšené riziko (typicky leasing osobního automobilu), nevyžaduje leasingový poskytovatel po leasingovém příjemci poskytnutí typických zajišťovacích instrumentů. Leasingovému poskytovateli zpravidla postačuje, že leasingový příjemce je v leasingové smlouvě zavázán sjednat majetkové (tzv. havarijní) pojištění, zajistit vinkulaci pojistného plnění a uložit u poskytovatele tzv. velký technický průkaz. Určitý zajišťovací efekt má i požadavek na úhradu tzv. první mimořádné leasingové splátky⁸⁰. Teprve při složitějších leasingových operacích nebo při vysoké pořizovací hodnotě předmětu leasingu či rizikovosti

---

⁷⁸ K právní závaznosti jednostranných právních úkonů blíže viz. Čermák, K.: Ještě k tzv. prohlášením záměrů (letters of intent), Bulletin advokacie č. 6 – 7/1999.

⁷⁹ Dle rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 29. května 2007, sp.zn.: 32 Odo 929/2005 (rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz) je uznáním závazku i dohoda smluvních stran o splátkovém kalendáři.

⁸⁰ Jedná se o první leasingovou splátku, která je výrazně vyšší, nežli další pravidelné leasingové splátky a její úhrada bývá podmínkou pro to, aby leasingový poskytovatel opatřil předmět leasingu. První leasingovou splátkou se příjemce leasingu fakticky finančně spolupodílí na pořízení předmětu leasingu.

leasingového příjemce jsou leasingovým poskytovatelem zpravidla požadovány i další typy zajištění, nejčastěji směnky.

6. Pojištění

K předmětu leasingu bývají v průběhu trvání leasingové smlouvy sjednávány především dva typy pojištění. Prvním z nich je pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou předmětem leasingu a druhým majetkové pojištění.

Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou předmětem leasingu. Tento typ pojištění může být sjednán prakticky ke každému předmětu leasingu, avšak k vozidlům, jak jsou definována v zákoně č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla (dále jen „zákon o pojištění odpovědnosti za škodu“) je jeho sjednání povinné, a to na základě výše uvedeného zákona. Povinnost mít toto pojištění sjednáno stíhá vlastníka motorového vozidla, nikoliv jeho provozovatele. Není však vyloučeno, aby pojistnou smlouvu uzavřel za vlastníka vozidla i provozovatel vozidla, či jakákoliv třetí osoba⁸¹.

Za škodu způsobenou provozem předmětu leasingu – motorového vozidla odpovídá buď subjektivně řidič (kterým bude zpravidla příjemce leasingu) podle § 420 odst. 1 občanského zákoníku nebo objektivně provozovatel vozidla (kterým je příjemce leasingu) podle § 427 občanského zákoníku. Poškozený může uplatnit své nároky vůči oběma

---

⁸¹ Ačkoliv na základě novely zákona o pojištění odpovědnosti za škodu (zákon č. 137/2008 Sb.) byla odstraněna výslovná možnost sjednat pojištění i osobou odlišnou od vlastníka vozidla (srov. § 4 před novelou a § 3 odst. 2 po novele), dle stanoviska Ministerstva financí tato možnost z povahy věci i nadále trvá. Důvodem je skutečnost, že uzavření pojistné smlouvy i jinou osobou než vlastníkem vozidla není zákonem vyloučeno.

těmto osobám. Pojištěným tedy bude ve většině případů příjemce leasingu⁸².

Možnosti uzavřít pojištění odpovědnosti za škodu přímo leasingovým příjemcem je v praxi hojně využíváno; leasingový příjemce bývá v takovém případě zavázán sjednat k předmětu leasingu pojištění odpovědnosti za škodu na základě leasingové smlouvy. V tomto případě tedy uzavírá pojistnou smlouvu leasingový příjemce jako pojistník. Z tohoto titulu hradí i pojistné a jako takový má právo dispozice s pojistnou smlouvou, včetně jejího případného ukončení. Leasingoví poskytovatelé si však ponechávají kontrolu nad tím, zda leasingový příjemce skutečně leasingovou smlouvu uzavřel a hradí pojistné, resp. zda např. z důvodu prodlení s úhradou pojistného pojistná smlouva nezanikla. Důvodem pro tuto kontrolu ze strany leasingového příjemce jsou především platební povinnosti, které stíhají vlastníka vozidla v případě nesjednání pojištění odpovědnosti za škodu⁸³.

Vyloučena však není ani možnost, aby pojistnou smlouvu uzavřel leasingový poskytovatel, resp. i tato situace je zcela obvyklá. Náklady, které vznikají leasingovému poskytovateli úhradou pojistného, jsou pak součástí leasingových splátek.

Osobou oprávněnou na výplatu pojistného plnění je poškozený z pojistné události.

Majetkové pojištění. Dalším velmi častým typem pojištění uzavíraným v souvislosti s leasingem je tzv. majetkové pojištění, kterým je

---

⁸² Blíže viz. Farská, P., Kofroň, P., Novotný, M., Jähne, J., Horák, T.: Finanční leasing v praxi. C.H.Beck, 2003, str. 129.

⁸³ Dle § 24 odst. 9 zákona o pojištění odpovědnosti za škodu vzniká České kanceláři pojistitelů za vlastníkem vozidla pohledávka na úhradu plnění, které v případě nepojištění vozidla poskytuje Česká kancelář pojistitelů z garančního fondu poškozenému. Na základě novely zákona o pojištění odpovědnosti za škodu (zákon č. 137/2008 Sb.) je vlastník vozidla povinen hradit příspěvek do garančního fondu České kanceláře pojistitelů za každý den nepojištění vozidla. Dále jsou zákonem za nepojištění vozidla stanoveny vlastníkům vozidel pokuty.

předmět leasingu pojišťován proti škodám - tj. zejména pro případ jeho poškození, zničení, ztráty či odcizení. Přestože sjednání tohoto pojištění není ze zákona povinné, leasingoví poskytovatelé jej obvykle vyžadují; výjimkou jsou pouze situace, kdy předmět leasingu je velmi nízké hodnoty. Požadavek leasingových poskytovatelů na sjednání majetkového pojištění je důsledkem skutečnosti, že leasingový poskytovatel je po dobu trvání leasingové smlouvy vlastníkem předmětu leasingu a má tedy zájem mít tento svůj „předmět zajištění“ pojištěn. I samotné sjednání majetkového pojištění má zajišťovací funkci, zvláště pak v kombinaci s dále popsanou vinkulací pojistného plnění.

Stejně jako u výše popsaného pojištění odpovědnosti za škodu může sjednat pojistnou smlouvu jak leasingový poskytovatel, tak leasingový příjemce. V případě, že leasingovou smlouvu sjednává leasingový příjemce, je coby pojistník povinen platit pojistiteli pojistné. V případě, že pojistnou smlouvu sjednává leasingový poskytovatel, hradí pojišťovně pojistné leasingový poskytovatel, který však náklady na úhradu pojistného zpravidla promítá do leasingových splátek. Zahrnutím nákladů na úhradu pojistného se ve své rozhodovací praxi zabýval např. Vrchní soud v Praze ve svém rozhodnutí ze dne 14. března 1996, sp.zn. 5 Cmo 65/1995⁸⁴: „Leasingové splátky zahrnují všechny služby poskytovatele leasingu související s pronajímanými věcmi, není-li sjednáno, že tyto služby, zejména pojištění pronajímaných věcí, budou hrazeny zvlášť“.

Osobou, která je oprávněna na výplatu pojistného plnění, může být dle mého názoru v závislosti na znění konkrétní pojistné smlouvy jak

---

⁸⁴ Rozhodnutí uveřejněno v publikaci Farská, P., Kofroň, P., Novotný, M., Jähnke, J., Horák, T.: Finanční leasing v praxi. C.H.Beck, 2003, str. 210.

leasingový poskytovatel jako vlastník vozidla, tak i leasingový příjemce⁸⁵. Zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů (dále jen „zákon o pojistné smlouvě“), který je právním rámcem pro sjednávání tzv. majetkového pojištění totiž výslovně neurčuje, kdo je osobou oprávněnou k výplatě pojistného plnění (a to na rozdíl od dřívější úpravy pojistné smlouvy v občanském zákoníku, který podpůrně stanovoval, že osobou oprávněnou k výplatě pojistného plnění je vlastník pojištěné věci).

Leasingové společnosti obvykle po leasingovém příjemci vyžadují tzv. vinkulaci pojistného plnění. Vinkulace pojistného plnění je svojí podstatou dohoda mezi leasingovým příjemcem a pojišťovnou o způsobu výplaty pojistného plnění, na základě které je pojišťovna povinna vyplatit pojistné plnění namísto leasingovému příjemci leasingovému poskytovateli.

Alternativou k vinkulaci pojistného plnění by mohlo být i zřízení zástavního práva leasingového poskytovatele k budoucí a podmíněné pohledávce leasingového příjemce na výplatu pojistného plnění. Tento postup však není v praxi využíván, a to patrně s ohledem na jeho značnou administrativní náročnost.

V souvislosti s finančním leasingem není vyloučeno ani zřízení dalších typů pojištění - relativně často je využíváno např. pojištění schopnosti leasingového příjemce splácet své závazky z leasingové smlouvy.

7. Odpovědnost leasingového poskytovatele za vady předmětu leasingu

---

⁸⁵ Shodně i Sum, T.: Pojistná smlouva po 1.1.2005, www.epravo.cz.

7.1. Vyloučení odpovědnosti leasingového poskytovatele za vady předmětu leasingu⁸⁶

Pojmovým znakem finančního leasingu je mimo jiné i to, že leasingový poskytovatel neodpovídá leasingovému příjemci za vady předmětu leasingu. Důvody pro to jsou zřejmé - leasingový poskytovatel je (zpravidla) podnikatelem poskytujícím finanční služby. Nemá tak ani reálnou možnost ovlivnit kvalitu dodávaného zboží, a to jak kvalitu faktickou, tak právní.

Otázkou však zůstává, zda leasingový poskytovatel skutečně může v leasingové smlouvě platně vyloučit svoji odpovědnost za vady, bez ohledu na to, že zmíněná ustanovení se v leasingových smlouvách pravidelně objevují. Ze samotného konstatování, že leasingová smlouva je smlouvou nepojmenovanou nelze totiž bez dalšího dovodit závěr, že smluvní strany mají absolutní volnost v dohodě o svých právech a povinnostech. Vždy je třeba respektovat minimálně kogentní ustanovení soukromoprávních předpisů.

Vztahy vznikající mezi leasingovým poskytovatelem a leasingovým příjemcem se většinou řídí obchodním zákoníkem, a to na základě § 261 odst. 1. obchodního zákoníku. V tomto případě se domnívám, že vyloučení odpovědnosti leasingového poskytovatele za vady předmětu leasingu je možné, a to jak pro období trvání leasingové smlouvy, tak pro období po převodu vlastnického práva k předmětu leasingu na příjemce leasingu. Pro období trvání leasingové smlouvy není v obchodním ani v občanském zákoníku stanovena obecná odpovědnost za

---

⁸⁶ Pro zjednodušení situace se v následujícím textu zabývám pouze koncepcí leasingové operace, kdy je uzavírána jak leasingová smlouva, tak kupní smlouva, na základě které je po skončení leasingu převeden předmět leasingu na leasingového příjemce (tj. nezabývám se odpovědností za vady leasingového poskytovatele u těch leasingových smluv, na základě kterých dochází k převodu vlastnického práva a samostatná kupní smlouva není uzavírána).

vady⁸⁷, tudíž opravdu záleží na znění leasingové smlouvy. Za předpokladu, že k převodu vlastnického práva z leasingového poskytovatele na leasingového příjemce dojde na základě kupní smlouvy (§ 409 a násl. obchodního zákoníku), má leasingový poskytovatel možnost svoji odpovědnost za vady coby prodávající vyloučit, protože ustanovení týkající se odpovědnosti prodávajícího za vady jsou u kupní smlouvy v obchodním zákoníku všechna dispozitivní⁸⁸.

Problematičtější je již řešení odpovědnosti za vady v případě, že se vztahy mezi leasingovým poskytovatelem a leasingovým příjemcem řídí občanským zákoníkem. Vyloučení odpovědnosti za vady bude patrně možné při samotném trvání leasingové smlouvy, protože odpovědnost za vady je v občanském zákoníku upravena pouze pro smlouvy, na základě nichž dochází k (úplatnému) převodu vlastnického práva na nabyvatele. S úpravou odpovědnosti za vady se však setkáme při převodu vlastnického práva k předmětu leasingu na leasingového příjemce po skončení doby leasingu, který bude uskutečňován na základě kupní smlouvy, byť úplata je většinou pouze symbolická.

---

⁸⁷ Vycházím z předpokladu, že úprava odpovědnosti za vady dle § 499 občanského zákoníku se týká pouze smluv, na základě kterých dochází k převodu vlastnického práva, a to zejména s ohledem na používání pojmu zcizitel a nabyvatel v rámci předmětných ustanovení (viz. i Knappová, M., Švestka, J. a kol.: Občanské právo hmotné, Svazek II., Díl. Třetí: Závazkové právo, ASPI Publishing, s.r.o., 2002, str. 100)

⁸⁸ Lze se setkat i s názorem, že úplné vyloučení zákonné odpovědnosti za vady je možné posuzovat jako dohodu, jíž se daný subjekt vzdává dopředu svých práv (viz. např. Bejček, J.: Odpovědnost za vady a kupní smlouva, ASPI ID: LIT2420CZ, 1993). Taková dohoda by pak byla podle § 574 odst. 2 občanského zákoníku neplatná. Domnívám se však, že na vyloučení odpovědnosti za vady v obchodněprávních vztazích nelze § 574 odst. 2 občanského zákoníku aplikovat a dohoda o vyloučení odpovědnosti za vady bude platná. Skutečnost, že smluvní strany využijí dispozitivní povahy určitého ustanovení (v tomto případě zejm. ustanovení § 425 odst. 1 obchodního zákoníku) by nemělo být posuzováno jako porušení práva dle jiného ustanovení (v tomto případě § 574 odst. 2 občanského zákoníku). S tímto koresponduje i právní názor Nejvyššího soudu uvedený v rozhodnutí ze dne 8. ledna 2003, sp.zn.: 29 Odo 645/2001 (rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz), podle kterého „.....neplatnost vzdání se budoucích práv na základě dohody podle cit. ustanovení (pozn.: ustanovení § 574 odst. 2 občanského zákoníku) může nastat jen ohledně těch práv (budoucích nároků), která vzniknou na základě zákona nebo smlouvy, popř. jiných právních skutečností, přičemž vznik těchto práv (nároků) je založen obligatorně. Avšak tam, kde zákon umožňuje odchýlnou úpravu, tj. dohodu mezi účastníky, jíž lze určitou úpravu modifikovat nebo i vyloučit, nelze takovou dohodu kvalifikovat jako dohodu o vzdání se budoucích práv (nároků) a tudíž dohodu neplatnou“.

Úprava odpovědnosti za vady je uvedena v § 596 a násl. občanského zákoníku; domnívám se, že se jedná o úpravu kogentní⁸⁹.

Samostatným problémem je situace, jsou-li leasingová smlouva, resp. kupní smlouva spotřebitelskými smlouvami ve smyslu § 52 občanského zákoníku. Podle § 56 odst. 3 písm. b) jsou nepřipustná ustanovení smlouvy, která vylučují nebo omezují práva spotřebitele při uplatnění odpovědnosti za vady. Toto ustanovení se navíc nevztahuje pouze na smlouvy uzavírané v režimu občanského zákoníku, ale rovněž na smlouvy uzavřené v režimu obchodního zákoníku, je-li leasingovým příjemcem (resp. kupujícím) spotřebitel (viz. § 262 odst. 4 obchodního zákoníku).

Vyloučení odpovědnosti leasingového poskytovatele za vady je tedy v případě kupních smluv, na základě kterých je převáděn předmět leasingu na leasingového příjemce problematické, zvláště pak je-li taková kupní smlouva zároveň smlouvou spotřebitelskou.

Ani judikatura v otázce uplatnění práv z vad není překvapivě příliš rozsáhlá. Je mi známo pouze jediné rozhodnutí Nejvyššího soudu, které se zabývalo odpovědností leasingového poskytovatele za vady předmětu leasingu, a to rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28. ledna 2008, sp.zn.: 32 Cdo 2066/2007⁹⁰. Jednalo o spor mezi leasingovým příjemcem jako žalobcem a leasingovou společností jako žalovanou. Leasingový příjemce se domáhal u leasingové společnosti slevy z důvodů výskytu vad předmětu leasingu. V dané věci šlo o leasingovou smlouvu, která se řídila obchodním zákoníkem na

---

⁸⁹ Kogentní je dle Švestka, J., Jehlička, O., Škárová, M., Spáčil, J. a kol.: Občanský zákoník, Komentář, 10. Vydání, C.H.Beck, 2006, str. 893 a str. 898 úprava obecné odpovědnosti za vady podle § 499 občanského zákoníku. Stejná pravidla by měla platit i pro vady koupené věci.

⁹⁰ Rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz.

základě dohody smluvních stran. Smluvní strany si v leasingové smlouvě sjednaly, že leasingový příjemce nese práva a povinnosti z odpovědnosti za vady sám. Dále leasingový poskytovatel udělil leasingovému příjemci plnou moc k uplatnění práv z vad u dodavatele. Při výskytu vad uplatnil leasingový příjemce svůj nárok u dodavatele, když ale neuspěl, uplatnil slevu na leasingové společnosti. Mezi leasingovým poskytovatelem a leasingovým příjemcem již došlo k uzavření kupní smlouvy, kdy předmět leasingu byl prodán tzv. „jak stojí a leží“. Dovolací soud nepřiznal leasingovému příjemci práva z odpovědnosti za vady proti leasingovému poskytovateli. Dovolací soud kvalifikoval leasingovou smlouvu jako smlouvu nepojmenovanou, ve které „je potřeba dohodnout všechna práva a povinnosti stran, přičemž úpravu nároků žalobce z vadného plnění žalované leasingová smlouva neobsahovala.“ Nejvyšší soud dále dovodil, že leasingový příjemce mohl uplatnit vady předmětu leasingu pouze u dodavatele a u leasingové společnosti nemůže uplatňovat ani slevu z kupní ceny předmětu leasingu, protože věc koupil jak stojí a leží. Na základě výše uvedeného rozhodnutí se domnívám, že Nejvyšší soud zastává ohledně odpovědnosti leasingového poskytovatele za vady následující stanovisko: vyloučení odpovědnosti leasingové poskytovatele za vady není pojmové, ale může být dohodnuto (v takovém případě jak v leasingové smlouvě, tak i ve smlouvě kupní). Dále se domnívám, že Nejvyšší soud nepovažoval v dané věci za rozhodnou aplikaci ustanovení 56 odst. 3 písm. b) občanského zákoníku⁹¹ (jedná se však pouze o dohad, protože z rozhodnutí Nejvyššího soudu nevyplývá, zda byl leasingový příjemce

---

⁹¹ Případná aplikace § 56 odst. 3 písm. b) občanského zákoníku by se s ohledem na znění § 52 odst. 1 občanského zákoníku k datu uzavření leasingové smlouvy (tj. k datu 24. dubna 2001), patrně týkala pouze kupní smlouvy.

spotřebitelem; vzhledem k tomu že žalobce byl fyzickou osobou a režim obchodního zákoníku byl u leasingové smlouvy smluvními stranami dohodnut, je to ale pravděpodobné).

Dále nelze přehlédnout, že judikatura z posledních let v zásadě sleduje cíl, aby vztahy vznikající s leasingem byly upraveny v souladu s jeho ekonomickým účelem (viz. zejména výše zmíněné rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. listopadu 2003, sp.zn.: 30 Cdo 2033/2002). Mezi pojmové znaky leasingu vyloučení odpovědnosti leasingového poskytovatele za vady předmětu leasingu patří. Přikláním se proto k tomu, že, jak s ohledem na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp.zn. 32 Cdo 2066/2007, tak i vzhledem k principům obsaženým v judikatuře Nejvyššího soudu z poslední doby, je leasingový poskytovatel oprávněn vyloučit v leasingové smlouvě či v následné kupní smlouvě svoji odpovědnost za vady předmětu leasingu, a to bez ohledu na režim, ve kterém je leasingová smlouva uzavřena. Jako podpůrný argument lze uvést i ustanovení § 496 odst. 2 obchodního zákoníku, který upravuje odpovědnost za vady poskytovatele-převodce u koupi najaté věci, je-li tato věc nabývána bezúplatně; podle tohoto ustanovení přitom měly být podle záměru zákonodárce prováděny leasingové operace. V tomto případě převodce za vady věci zásadně neodpovídá.

7.2. Řešení výskytu vad předmětu leasingu

Pokud připustíme, že vyloučení odpovědnosti leasingového poskytovatele za vady předmětu leasingu je možné, je třeba řešit otázku, jakým způsobem bude v případě výskytu vad předmětu leasingu

postupováno. Je nepřijatelné, aby v případě výskytu vad neexistovala pro leasingového příjemce možnost tento problém řešit.

Leasingový poskytovatel pro tento případ obvykle zmocní leasingového příjemce k tomu, aby za leasingového poskytovatele uplatňoval jeho nároky z vad předmětu leasingu (předmětu koupě), které vyplývají z kupní smlouvy uzavřené mezi dodavatelem a leasingovým poskytovatelem⁹². Toto zmocnění však z pochopitelných důvodů má svoje limity. Především z tohoto zmocnění bývá vyjmuto zmocnění leasingového příjemce realizovat nárok z odpovědnosti za vady odstoupením od kupní smlouvy. Důvod pro toto omezení je zřejmý - leasingový poskytovatel si chce podržet kontrolu nad svým vlastnictvím k předmětu leasingu a rovněž nad případným sporem s dodavatelem předmětu leasingu, pokud by dodavatel odstoupení od kupní smlouvy považoval za neplatné. Z obdobných důvodů leasingoví poskytovatelé neumožňují leasingovým příjemcům ani uplatnění nároku z vad spočívajícím v požadavku na výměnu předmětu leasingu.

Výše uvedené řešení však není funkční pro případy, kdy dodavatel svoji odpovědnost za určitou vadu předmětu leasingu neuznává a není možné dohodnout se s ním na smírném řešení. V takovém případě leasingový příjemce odkázán na postoj leasingového poskytovatele k řešení věci.

V případě, kdy dodavatel odmítá uznat nárok poskytovatele (uplatněný leasingovým příjemcem) z vad, není žádný postup při vymáhání pohledávky ideální. Bude-li pohledávku vymáhat u soudu přímo

---

⁹² Někteří autoři zmiňují jako alternativu udělení plné moci postoupení práv z odpovědnosti za vady na leasingového příjemce (např. Farská, P., Kofroň, P., Novotný, M., Jähnke, J., Horák, T.: Finanční leasing v praxi. C.H.Beck, 2003, str. 43). Domnívám se však, že tento postup není příliš praktický a není ani příliš využíván. Problematická je v takovém případě skutečnost, že leasingový poskytovatel by nezískal žádnou kompenzaci za vadný (tj. méně hodnotný) předmět leasingu (např. slevu).

leasingová společnost, nemá leasingový příjemce možnost aktivně ovlivnit vedení sporu, včetně případného výběru právního zástupce. Rovněž je třeba vypořádat se s náhradou nákladů, které leasingovému poskytovateli mohou v souvislosti se soudním řízením vzniknout. Náklady tedy bude patrně na základě nějaké zvláštní dohody povinen hradit leasingové společnosti leasingový příjemce, a to bez ohledu na jeho postoj ke správnosti postupu v soudním řízení⁹³. Pokud by leasingový poskytovatel postoupil na leasingového příjemce pohledávku na plnění vyplývající z jeho nároků, je pak problematické, že vysouzené plnění bude patřit leasingovému příjemci - tento problém by se v plné míře projevil při předčasném ukončení leasingové smlouvy či v případě tzv. cese leasingové smlouvy.

Pokud jde o odstoupení od kupní smlouvy v případě, kdy dodavatel napadá platnost odstoupení, dostává se do nepříznivé situace leasingový poskytovatel. V takovém případě je ukončena kupní smlouva, následně i smlouva leasingová, bez toho, aby leasingové společnosti bylo dobrovolně vydáno od dodavatele peněžité plnění. V případě odstoupení od smlouvy je však snáze představitelné, aby leasingový poskytovatel postoupil na leasingového příjemce svoji pohledávku vůči dodavateli na vrácení peněžitého plnění. Pohledávka by v takovém případě byla poskytnuta za úplatu rovnající se nominální ceně pohledávky⁹⁴; leasingový příjemce by tak získal

---

⁹³ Částečným řešením účasti leasingového příjemce na soudním sporu a jeho povinnosti nést náklady řízení je vedlejší účastenství leasingového příjemce dle § 93 občanského soudního řádu. Možnost vedlejšího účastenství je však podmíněna souhlasem soudu, pokud by některá ze stran sporu namítla nepřípustnost vstupu leasingového příjemce jako vedlejšího účastníka. Dle Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. I. díl 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, str. 409, je navíc samozřejmým předpokladem vedlejšího účastenství souhlas toho účastníka sporu, na jehož straně má vedlejší účastník vystupovat. I v případě vedlejšího účastenství leasingového příjemce však není leasingový příjemce oprávněn k úkonům, které představují dispozici s řízením.

⁹⁴ Problematický je převod pohledávky i z toho pohledu, že pro leasingového poskytovatele bude zpravidla obtížné posoudit pravdivost a objektivnost tvrzení klienta a s tím i skutečnost, zda pohledávka vůbec existuje.

aktivní legitimaci k podání žaloby proti dodavateli na zaplacení předmětného peněžitého plnění.

Zcela vyloučena není ani situace, kdy dodavatel a leasingový poskytovatel vyloučí v kupní smlouvě odpovědnost dodavatele za vady předmětu leasingu, a to bez ohledu na stanovisko leasingového příjemce či dokonce bez jeho vědomí, ačkoliv v praxi nebude tato situace obvyklá.

Jak již bylo výše uvedeno, problematika odpovědnosti leasingového poskytovatele za vady předmětu leasingu se týká i doby po ukončení leasingu a po převodu vlastnického práva k předmětu na leasingového příjemce (v praxi se bude jednat zejména o práva vyplývající ze záruky dodavatele za jakost, neboť odpovědnost, která se vyskytne v souvislosti s vadami existujícími již v okamžiku přechodu nebezpečí škody na věci, bude patrně v době převodu vlastnického práva již vyřešena). Vyjdeme-li z předpokladu, že leasingový poskytovatel platně vyloučil svoji odpovědnost za vady předmětu leasingu v kupní smlouvě, zbývá odpovědnost dodavatele za vady, která vyplývá z kupní smlouvy uzavřené mezi dodavatelem a leasingovým poskytovatelem. Pro uplatňování práv z vad vůči dodavateli leasingovým příjemcem se nabízejí následující možnosti řešení:

Převedení práv z vad a ze záruky za jakost jako celku. Leasingový poskytovatel převede na leasingového příjemce práva z odpovědnosti za vady, resp. ze záruky za jakost, jako celek. Právní dovolenost

---

Přitom i v případě bezúplatného postoupení neexistující pohledávky není vyloučena odpovědnost postupitele-poskytovatele za škodu s tímto převodem spojenou (např. škodu vzniklou z důvodu uplatnění práv postupníka u soudu). Vzhledem k okolnostem případu by však takové uplatňování nároku na náhradu škody bylo patrně shledáno nedovoleným, a to jako výkon práva v rozporu s poctivým obchodním stykem (viz. § 265 obchodního zákoníku), resp. dobrými mravy (viz. § 39 občanského zákoníku).

tohoto úkonu je třeba posoudit dle možnosti leasingového poskytovatele postoupit tato práva dle § 524 občanského zákoníku jako pohledávku. Domnívám se, že takové postoupení je možné⁹⁵ – již samotné právo uplatňovat u dodavatele práva z odpovědnosti za vady (z práv ze záruky) je samo o sobě pohledávkou, která je převoditelná. Na převod těchto práv lze rovněž nahlížet jako na převod budoucích a podmíněných pohledávek leasingového poskytovatele na plnění práv z vad. Budoucí i podmíněnou pohledávku je možné postoupit⁹⁶. Problematické je, zda lze u takového pohledávky dostat požadavku určitosti pohledávky – v okamžiku postoupení není známo, jaký nárok bude u dodavatele uplatněn, dokonce není známo ani to, zda se bude jednat o pohledávku peněžitou či nepeněžitou. Domnívám se však, že pro dostatečnou určitost pohledávek postačuje již řádná specifikace právního úkonu, kterým je odpovědnost založena. O dovolenosti postoupení práv z vad svědčí nepřímo i judikatura českých soudů, neboť postoupení práv z vad se objevuje jako součást leasingových smluv a soudy neshledávají neplatnost tohoto postupu⁹⁷. Objevují se však i názory opačné, tedy že takové postoupení možné není⁹⁸.

Převedení jednotlivého práva z vad a ze záruky za jakost. Jak již bylo v předchozím odstavci naznačeno, lze uvažovat i o převodu

---

⁹⁵ Shodně i v Farská, P., Kofroň, P., Novotný, M., Jähne, J., Horák, T.: Finanční leasing v praxi. C.H.Beck, 2003, str. 42, byť autoři této publikace připouštějí, bohužel bez bližšího odůvodnění, právní problematičnost takového postoupení.

⁹⁶ Viz. Švestka, J., Jehlička, O., Škárová, M., Spáčil, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. 10. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, str. 936. Možnost postoupení budoucí pohledávky je řešena i v rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 19. července 2006, sp.zn.: 29 Odo 1435/2005 (rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz).

⁹⁷ Např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 4. dubna 2006, sp.zn.: 32 Odo 111/2005 (rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz).

⁹⁸ Viz. Sum T.: Může prodávající rozšířit záruku za jakost zboží i na osoby jiné než je kupující?, www.e-pravo.cz, článek ze dne. Shodně i na webových stránkách www.juristic.cz v příspěvku Koupě movité věci. Argumentem pro takové tvrzení je neexistence konkrétní pohledávky v době případného postoupení. Dle Tomáše Sumy je možné, aby kupující postoupil své právo až poté, co se konkrétní vada objeví a kupující ji u prodávajícího reklamuje (tj. existuje dle autora článku pohledávka z práv za vady).

konkrétního (existujícího) práva z vad či ze záruky za jakost, poté, co se objeví určitá vada a kupující (leasingový poskytovatel) ji u kupujícího reklamuje a uplatní svůj konkrétní nárok. Ohledně platnosti takového postoupení nejsou pochyby. Jednoznačnou nevýhodou tohoto postupu však je aktivní účast leasingového poskytovatele v záležitostech, na kterých již není obchodně zainteresován.

Udělení plné moci leasingovému příjemci k vymáhání práva z vad a ze záruky za jakost. Leasingový poskytovatel může leasingovému příjemci udělit k uplatnění práv ze záruky plnou moc (přesněji, pokud byla tato plná moc udělena již v leasingové smlouvě a nebyla v leasingové smlouvě časově omezena na její trvání, lze mít za to, že tato plná moc stále trvá). Uplatnění nároku z vad leasingovým poskytovatelem však po přechodu vlastnického práva na leasingového příjemce situaci neřeší, neboť plnění, jež by dodavatel poskytl, by náleželo leasingovému poskytovateli.

Udělení plné moci leasingovému příjemci k vymáhání práva z vad a ze záruky za jakost a převedení jednotlivého práva z vad a ze záruky za jakost. Jako určité řešení nevýhod uvedených v předchozích dvou odstavcích se nabízí kombinace obojího, tedy udělení plné moci leasingovému příjemci k tomu, aby za leasingového poskytovatele nároky z vad uplatnil, a následný převod pohledávky na konkrétní plnění.

Všechna uvedená řešení (bez ohledu na možné spory o platnost některých z nich) v sobě skrývají podstatné nevýhody - jsou komplikovaná a do značné míry závislá na vůli leasingového poskytovatele (zvláště při častém uzavírání leasingových smluv jako adhezních). Leasingový poskytovatel totiž nemusí postoupit na leasingového příjemce předmětné pohledávky či mu udělit plnou moc,

plnou moc může navíc kdykoliv odvolat⁹⁹. Klient rovněž nemá možnost ovlivnit obsah původní kupní smlouvy, ve které může být teoreticky vyloučena odpovědnost dodavatele za vady či může být vyloučena možnost postoupit pohledávky související s odpovědností za vady. V této souvislosti se nabízí otázka, zda leasingový poskytovatel je či není povinen uplatňovat práva z odpovědnosti dodavatele za vady již z povahy věci, tj. zda odmítnutí leasingového poskytovatele tato práva uplatňovat není výkon práva v rozporu s poctivým obchodním stykem, dobrými mravy, popř. zneužitím vlastnického práva dle zákona č. 2/1993 Sb., Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky (dále jen „Listina základních práv a svobod“)¹⁰⁰. Nikoliv zcela jednoznačnou odpověď na tuto otázku dává rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 4. dubna 2006, sp.zn.: 32 Odo 111/2005¹⁰¹. V uvedeném případě Nejvyšší soud rozhodl, že leasingový poskytovatel není povinen v případě výskytu vad předmětu leasingu od kupní smlouvy odstoupit. Součástí odůvodnění však bylo i konstatování Nejvyššího soudu, že leasingový příjemce měl i jiné možnosti, jak se domoci svých práv, nežli bylo odstoupení od kupní smlouvy realizované leasingovým poskytovatelem¹⁰². Daným případem se zabýval i Ústavní soud (rozhodnutí ze dne 9. srpna 2006, sp.zn.: III ÚS

---

⁹⁹ Viz. ustanovení § 33b odst. 3 občanského zákoníku.

¹⁰⁰ Dle memoranda Asociace leasingových společností České republiky ze dne 28.1.2002, vydaného k ochraně spotřebitele při poskytování leasingových služeb, je etickým závazkem leasingového poskytovatele poskytovat spotřebiteli součinnost pro uplatňování nároků z vad u dodavatele a zdržet se jednání v rozporu se zájmy spotřebitele v reklamačním řízení (převzato z Farská, P., Kofroň, P., Novotný, M., Jähne, J., Horák, T.: Finanční leasing v praxi. C.H.Beck, 2003, str. 55).

¹⁰¹ Rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz.

¹⁰² Obdobně soudy rozhodly ve sporu vedeném pod sp.zn.: 32 Odo 1021/2004 (resp. I. ÚS 269/2006), kde rovněž obecné soudy konstatovaly, že leasingový poskytovatel nebyl povinen odstoupit od kupní smlouvy s ohledem na to, že výskyt vad měl leasingový příjemce možnost řešit i jiným způsobem. Ústavní stížnost podaná pro údajné porušení Listiny byla Ústavním soudem zamítnuta.

420/2006¹⁰³), protože leasingový příjemce podal ústavní stížnost pro porušení zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky a dále Listiny základních práv a svobod (zejména se jednalo o údajné zneužití vlastnického práva a porušení čl. 11 Listiny základních práv a svobod), Ústavní soud však neshledal protiústavnost postupu obecných soudů a ústavní stížnost zamítl.

Zcela nedostatečně je rovněž upravena otázka náhrady škody, která leasingovému příjemci může v souvislosti s výskytem vad předmětu leasingu vzniknout, ať již se jedná o škodu v podobě ušlého zisku či škodu představující náklady vynaložené v souvislosti s uplatňováním vad předmětu leasingu u dodavatele. Touto věcí se zabývá rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 20. dubna 2004, sp.zn.:32 Odo 730/2003¹⁰⁴. Soud neuznal nárok leasingového příjemce na náhradu škodu vůči dodavateli předmětu leasingu, která byla spojena s uplatněním práv z vad předmětu leasingu, a to mj. s ohledem na (i) neexistenci závazkového vztahu mezi leasingovým příjemcem a dodavatelem a (ii) závazek leasingového příjemce v leasingové smlouvě nést ze svého náklady spojené s uplatňováním práv z odpovědnosti za vady. Z tohoto rozhodnutí je zřetelné, že soud vznímal leasingovou operaci jako dva na sobě nezávislé dvoustranné právní úkony.

Závěrem je třeba připustit, že smluvní strany (leasingoví poskytovatelé a leasingoví příjemci) způsob uplatňování nároků z vad (resp. ze záruky za jakost) po převodu vlastnického práva na leasingového příjemce obvykle neřeší. Dodavatelé zpravidla leasingového příjemce bez dalšího chápou jako svého zákazníka a osobu, která je coby vlastník předmětu leasingu oprávněná

---

¹⁰³ Rozhodnutí uveřejněno v ASPI, ID: JUD109834CZ.

¹⁰⁴ Rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz.

k uplatňování práv z vad, resp. ze záruky za jakost. Po právní stránce však tento postup nepochybně správný není, neboť práva z odpovědnosti za vady či ze záruky na jakost nepřecházejí automaticky spolu s převodem vlastnického práva k věci na dalšího nabyvatele.

Lze shrnout, že právní úprava, která by vztahy související s odpovědností za vady předmětu leasingu zakotvila a uspořádala, v českém právním řádu chybí. Podle mého názoru by měla být jednoznačně zakotvena možnost leasingového poskytovatele vyloučit svoji odpovědnost za vady předmětu leasingu, resp. tuto odpovědnost delegovat na dodavatele, a to bez ohledu na právní režim leasingové smlouvy, a na druhé straně možnost leasingového příjemce práva z vad uplatňovat, a to v zásadě po dodavateli předmětu leasingu.

8. Ukončení leasingové smlouvy

Leasingové smlouvy zpravidla podrobně upravují podmínky, za kterých leasingová smlouva zaniká¹⁰⁵. Jedná se zejména o následující důvody zániku:

Splnění závazků z leasingové smlouvy. Práva a povinnosti z leasingové smlouvy nejčastěji zanikají v důsledku jejich splnění

---

¹⁰⁵ Dle rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26. května 1999, sp.zn.: 32 Cdo 2006/1998 jsou pro způsob a podmínky skončení leasingové smlouvy rozhodná ustanovení leasingové smlouvy (výňatek z rozhodnutí uveřejněn v publikaci Zoufalý, V., Munková, J.: Velká kniha smluvních vzorů, Pacta sunt servanda, 5. přepracované a doplněné vydání, C.H.Beck, 2007).

podle § 559 a násl. občanského zákoníku, resp. podle § 324 a násl. obchodního zákoníku. V leasingových smlouvách bývá taková situace zpravidla označována jako „řádné ukončení leasingové smlouvy“. Součástí tohoto tzv. řádného ukončení smlouvy je vedle uhrazení peněžitých závazků leasingového příjemce také převod vlastnického práva k předmětu leasingu na leasingového příjemce. Způsob a podmínky převodu vlastnického práva mohou přitom být v jednotlivých leasingových smlouvách upraveny poměrně rozdílně:

Automatický převod uhrazením poslední leasingové splátky (popř. jiné platby - např. kupní zůstatkové ceny). V takovém případě je pro leasingového příjemce nabývacím titulem k předmětu leasingu samotná leasingová smlouva. Často však bývá v leasingové smlouvě stanoveno, že právě tato určitá úhrada (nejčastěji kupní zůstatkové ceny) je považována za uzavření kupní smlouvy - v těchto případech se patrně jedná o nabytí vlastnického práva na základě smlouvy kupní (obsažené v jedné listině se smlouvou leasingovou). Převod vlastnického práva již smlouvou leasingovou je možný s ohledem na § 132 odst. 1 občanského zákoníku.

Samostatná písemná kupní smlouva. Častým způsobem převodu vlastnického práva je uzavření písemné kupní smlouvy. K uzavření této smlouvy musí být povinen především leasingový poskytovatel, není však vyloučeno, aby k ní byly povinny obě smluvní strany. Při této koncepci uzavření převodní (kupní) smlouvy se nabízí otázka, zda v souvislosti s touto částí leasingové operace v sobě leasingová smlouva neobsahuje i smlouvu o smlouvě budoucí. Důsledky takové kvalifikace by se u leasingové smlouvy uzavřené v režimu obchodního zákoníku projevil např. v rozsahu nároků vyplývajících z porušení

povinnosti kupní smlouvu uzavřít (§ 292 odst. 2 obchodního zákoníku), stejně jako v promlčení nároků (§ 290 odst. 2 obchodního zákoníku) či ve formě leasingové smlouvy (§ 289 odst. 2 obchodního zákoníku). Kvalifikaci dohody o uzavření kupní smlouvy jako smlouvy o smlouvě budoucí je však nutno odmítnout, a to opět především s ohledem na judikaturu Nejvyššího soudu, která kvalifikuje leasingovou smlouvu jako smlouvu nepojmenovanou. Domnívám se, že tuto kvalifikaci je třeba vztáhnout i na tu část leasingové smlouvy, již se sjednává uzavření kupní smlouvy.

Výpověď leasingové smlouvy.

Výpověď ze strany leasingového poskytovatele. Prakticky všechny leasingové smlouvy obsahují možnost leasingového poskytovatele předčasně ukončit leasingovou smlouvu výpovědí. Právní základ pro možnost ukončení leasingové smlouvy výpovědí je nutno hledat v § 582 občanského zákoníku. V tomto ustanovení je sice s výpovědí počítáno pouze u smlouvy sjednané na dobu neurčitou, domnívám se však, že smluvním stranám v rámci smluvní volnosti nic nebrání sjednat výpověď i u smlouvy na dobu určitou, kterou je i smlouva leasingová. I v dalších ohledech však leasingové smlouvy výše uvedené ustanovení výrazně modifikují - především výpověď smlouvy lze učinit pouze z důvodů vypočtených v leasingové smlouvě, leasingový poskytovatel nemůže ukončit leasingovou smlouvu bez důvodu. Důvodem pro možnost leasingového poskytovatele smlouvu vypovědět jsou především různé způsoby porušení leasingové smlouvy leasingovým příjemcem (typicky se jedná o kvalifikované prodlení leasingového poskytovatele s úhradou leasingových splátek). Rovněž si leasingoví poskytovatelé často ponechávají možnost vypovědět smlouvu v důsledku skutečností,

kteře sice nepředstavují porušení leasingové smlouvy, ve kterých ale spatřují ohrožení řádné úhrady svých pohledávek (jedná se např. o zhoršení majetkové situace leasingového příjemce, podání exekuce na majetek leasingového příjemce apod.).

Výpovědní doba bývá výrazně kratší, nežli je podpůrně stanovena v občanském zákoníku - důvodem pro to je zejména potřeba leasingového poskytovatele rychle získat do své držby předmět leasingu a zajistit tak alespoň částečně uspokojení svých pohledávek.

Podrobně bývá v leasingových smlouvách pro případ výpovědi upraveno finanční vyrovnání smluvních stran, které na straně leasingového poskytovatele sleduje především navrácení investovaných prostředků, úhradu finanční služby za dobu původně předpokládaného trvání leasingové smlouvy a dále pak i případných sankcí a škod spojených s předčasným ukončením leasingové smlouvy (je-li leasingová smlouva ukončena v důsledku porušení povinností leasingového příjemce). V této souvislosti je třeba poukázat na poněkud problematické rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. října 2000, sp.zn.: 29 Cdo 1424/2000¹⁰⁶, dle kterého má „leasingový pronajímatel nárok na zaplacení pouze těch leasingových splátek, které odpovídají době trvání (existence) nájmu, tedy do odebrání předmětu nájmu (leasingu) resp. do dne odstoupení od nájemní (leasingové) smlouvy“. Tento závěr zjevně vychází z chápání leasingové smlouvy jako smlouvy nájemní¹⁰⁷. Alarmujícím faktem však zůstává, že např. v rozhodnutí

---

¹⁰⁶ Rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz.

¹⁰⁷ V řešeném případě leasingový poskytovatel odstoupil od leasingové smlouvy (tj. nešlo o výpověď leasingové smlouvy).

Nejvyššího soudu ze dne 15.11.2005¹⁰⁸, sp.zn.: 32 Odo 1089/2004 soud opět rozhodl tak, (s odkazem na judikát sp.zn.: 29 Cdo 1424/2000), že není v rozporu s hmotným právem závěr odvolacího soudu, podle kterého „žalobkyně nemá právo na náhradu škody ve výši 359 806 Kč, protože se nemůže domáhat zaplacení splátek leasingu po odstoupení od leasingové smlouvy, a ..... , že i když bylo v leasingové smlouvě dohodnuto, že žalobkyně má nárok na zaplacení všech splátek, tedy i po odstoupení od smlouvy, je toto ujednání ve smyslu § 265 obch. zák. v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku“. Posun v rozhodování Nejvyššího soudu v souladu s podstatou leasingu na druhou stranu vyplývá např. z rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 12. listopadu 2008, sp.zn.: 26 Odo 1496/2006¹⁰⁹, kde ačkoliv se soud otázkou rozsahu finančního vyrovnání přímo nezabýval, nebylo zpochybňováno právo leasingové společnosti na vyrovnání přesahující součet splátek splatných do ukončení leasingové smlouvy¹¹⁰.

Výpověď ze strany leasingového příjemce. Naproti tomu leasingové smlouvy zpravidla neumožňují obdobnou výpověď smlouvy ze strany leasingového příjemce. Důvod pro to je zřejmý - pouze trváním leasingové smlouvy v předpokládané době a uhrazením všech leasingových splátek získá poskytovatel nazpět investované peníze i předpokládaný zisk. Případné požadavky leasingových příjemců na předčasné ukončení leasingové smlouvy jsou zpravidla řešeny dohodou smluvních stran.

---

¹⁰⁸ Tj. téměř dva roky po vyhlášení rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. listopadu 2003, sp. zn. 30 Cdo 2033/2002. Rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz.

¹⁰⁹ Rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz.

¹¹⁰ Již v rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. května 1999, sp.zn.: 32 Cdo 2006/1998 je judikováno, že pro způsob a podmínky skončení leasingové smlouvy jsou rozhodná ustanovení smlouvy (tato smlouva jako smluvní typ není v obchodním zákoníku upravena); ustanoveními smlouvy se řídí i nároky související se skončením smlouvy (výňatek z rozhodnutí uveřejněn v publikaci Zoufalý, V., Munková, J.: Velká kniha smluvních vzorů, Pacta sunt servanda, 5. přepracované a doplněné vydání, C.H.Beck, 2007).

Zánik leasingové smlouvy v důsledku zániku předmětu leasingu (odcizení, ztráta, zničení předmětu leasingu). Je otázkou, zda zánik předmětu leasingu nutně představuje i zánik leasingové smlouvy. O spojení zániku předmětu leasingu se zánikem leasingové smlouvy lze uvažovat s ohledem na institut následné nemožnosti plnění, jak je uveden v § 575 občanského zákoníku. Klíčové je v této souvislosti zodpovědět, co je z pohledu poskytovatele „plněním“. Tuto otázku řešil Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 15. března 2006, sp.zn.: 32 Odo 579/2004¹¹¹: „K zániku závazku pro dodatečnou nemožnost plnění (srov. § 575 odst. 1 a obč. zák.) nedošlo, neboť v daném případě se jedná o finanční leasing, jehož podstatou je, že pronajimatel zajistí financování předmětu leasingu tím, že ho opatří a předmět leasingu předá nájemci do užívání. Tak se též v souladu s leasingovou smlouvou stalo. Charakteru finančního leasingu odpovídá ujednání obsažené v článku III. bodu 7 Všeobecných smluvních podmínek leasingu, podle nichž nájemce nese riziko poškození, zničení, ztráty, odcizení či předčasného opotřebení předmětu leasingu, a to i když na tom nenese vinu; veškeré náklady spojené s odstraňováním jdou k jeho tíži; výskyt jakýchkoliv výše označených škodných událostí nezavazuje nájemce povinnosti platit leasingové splátky v dohodnuté výši po celou sjednanou dobu leasingu“. K těmto závěrům se Nejvyšší soud přiklonil i v rozhodnutí ze dne 28. května 2008, sp.zn.: 32 Odo 1127/2006¹¹². Rovněž v rozhodnutí ze dne 12. listopadu 2008, sp.zn.: 26 Odo 1496/2006¹¹³

---

¹¹¹ Skutkově v řešeném případě nešlo o odcizení či zničení předmětu leasingu, ale o jeho zabavení Policí z důvodů, že předmět leasingu pocházel z trestné činnosti. Rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz.

¹¹² Rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz.

¹¹³ Rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz.

nespojoval Nejvyšší soud s odcizením předmětu leasingu zánik leasingové smlouvy pro nemožnost plnění.

Situace, kdy předmět leasingu zanikne, je v leasingových smlouvách běžně předvídána a bývá v nich stanoven i postup smluvních stran, pokud k zániku předmětu leasingu dojde. Standardním postupem je ukončení leasingové smlouvy a stanovení způsobu vyrovnání závazků z leasingové smlouvy¹¹⁴. Vysoké jednorázové platby, ke kterým je příjemce leasingu v případě ukončení leasingové smlouvy povinen, jsou výrazně zmírněny pojistným plněním z majetkového pojištění předmětu leasingu.

Předčasné splacení pořizovací ceny leasingu. K tomuto způsobu ukončení leasingové smlouvy je oprávněn výlučně spotřebitel v smyslu zákona o spotřebitelském úvěru, a to dle § 11 uvedeného zákona. Zákon o spotřebitelském úvěru však ke škodě věci nestanoví způsob, jakým má být smlouva o spotřebitelském úvěru ukončena.

Dohoda. Bez ohledu na znění leasingové smlouvy mají vždy smluvní strany možnost ukončit leasingovou smlouvu dohodou. V této dohodě je vhodné dohodnout přesné podmínky ukončení smlouvy, zejm. úhradu peněžitých závazků leasingového příjemce a způsob převodu vlastnického práva na leasingového příjemce.

Odstoupení od leasingové smlouvy. Nepochybně lze od leasingové smlouvy odstoupit v souladu se zákonem (§ 344 a násl. obchodního zákoníku, popř. §§ 48 a 517 občanského zákoníku). Odstoupení leasingového poskytovatele od leasingové smlouvy jako alternativa výpovědi smlouvy však není z pohledu poskytovatele leasingu vhodným

---

¹¹⁴ Tento postup shledal Nejvyšší soud jako možný např. v svém rozhodnutí ze dne 16. listopadu 1999, sp.zn.: 32 Cdo 2297/1998 (výňatek z tohoto rozsudku publikován v časopise Obchodní právo, PROSPEKTRUM, č. 11/2001).

řešením. Důvodem je zejména zákonný způsob vypořádání smluvních stran pro případ ukončení smlouvy, byť tuto zákonnou úpravu lze dohodou smluvních stran modifikovat¹¹⁵.

Leasingoví poskytovatelé si v některých případech sjednávají možnost odstoupení od leasingové smlouvy vedle možnosti výpovědi smlouvy, a to pro specifické případy, ke kterým může dojít již na počátku smluvního vztahu. V takovém případě je skutečně předpokládáno, že smluvní strany si budou vracet poskytnutá plnění. Typicky se jedná o zrušení či neuzavření kupní smlouvy mezi leasingovým poskytovatelem a dodavatelem¹¹⁶, kdy leasingový poskytovatel zpravidla vrací leasingovému příjemci i tzv. první mimořádnou leasingovou splátku.

9. Leasingová smlouva jako spotřebitelský úvěr

Skutečnost, že leasingová smlouva je v současné době kvalifikována jako smlouva nepojmenovaná, s sebou přinesla i otázku, zda lze leasingovou smlouvu, při splnění dalších podmínek, považovat za tzv. spotřebitelský úvěr ve smyslu zákona o spotřebitelském úvěru.

---

¹¹⁵ Ustanovení § 349 i § 351 obchodního zákoníku, která upravují otázky související s odstoupením od smlouvy, jsou dispozitivní. Rovněž ustanovení § 48 občanského zákoníku, které pro případ odstoupení od smlouvy stanoví zrušení smlouvy od samého počátku, připouští možnost odchylné dohody smluvních stran. Tato dohoda by se z povahy věci týkala i způsobu vypořádání (možnost dohody smluvních stran o způsobu vypořádání je připuštěna i v Švestka, J., Jehlička, O., Škárová, M., Spáčil, J. a kol.: Občanský zákoník, Komentář, 10. vydání, C.H. Beck, str. 306).

¹¹⁶ V tomto případě lze uvažovat rovněž o zákonném zániku leasingové smlouvy dle § 275 odst. 3 obchodního zákoníku.

Z pohledu kvalifikace leasingové smlouvy jako tzv. spotřebitelského úvěru jsou klíčová následující ustanovení zákona o spotřebitelském úvěru, kterými je spotřebitelský úvěr definován:

- spotřebitelským úvěrem se rozumí poskytnutí peněžních prostředků nebo odložená platba, například ve formě úvěru, půjčky nebo koupě najaté věci, za které je spotřebitel povinen platit (viz. § 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru);
- spotřebitelským úvěrem není nájemní smlouva, která po uplynutí určité doby nezaručuje převod vlastnického práva nebo práva obsahově podobného vlastnickému právu (viz. § 1 odst. 2 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru).

Při striktním výkladu výše uvedených ustanovení lze skutečně dojít k přesvědčení, že leasingová smlouva není tzv. spotřebitelským úvěrem. Argumenty, které se na podporu tohoto tvrzení objevovaly, byly zejména následující:

- finanční leasing je produkt sui genesis, který nemá nic společného s úvěrem ani se smlouvou o koupi najaté věci;
- finanční leasing není odloženou platbou - leasingové splátky jsou naopak hrazeny před převodem vlastnického práva k věci na leasingového příjemce-spotřebitele¹¹⁷;
- při finančním leasingu se nejedná o poskytnutí finančních prostředků spotřebiteli - finanční prostředky jsou poskytnuty dodavateli předmětu leasingu, leasingovému poskytovateli je poskytnuta věc - předmět leasingu;

---

¹¹⁷ Viz. Farská, P., Kofroň, P., Novotný, M., Jähne, J., Horák, T.: Finanční leasing v praxi. C.H.Beck, 2003, str. 49.

- k převodu vlastnického práva na leasingového příjemce dochází na základě kupní smlouvy, tj. souhlasného projevu vůle obou smluvních stran - existuje tedy možnost kupní smlouvu uzavřít, koupě předmětu leasingu však není zaručena;
- na základě smlouvy o koupi najaté věci dojde k uzavření kupní smlouvy jednostranným právním úkonem příjemce, zatímco kupní smlouva, která je současně uzavírána při ukončení leasingové smlouvy, je dvoustranným právním úkonem.

Výše uvedené argumenty však byly soudy vyšších stupňů odmítnuty, a leasingová smlouva byla, pokud splňuje i další zákonné požadavky¹¹⁸, shledána jako spotřebitelský úvěr. Argumentace soudů (viz. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 17. května 2007, sp.zn.: 2 As 85/2006¹¹⁹, rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 27. září 2005, sp.zn.: 10 Ca 5/2004¹²⁰, rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 29. listopadu 2007, sp.zn.: 6 As 19/2006¹²¹) se nejčastěji opírají o celkový smysl zákona o spotřebitelském úvěru, ve spojení s pravidelným obsahem smlouvy o finančním leasingu. Zjednodušeně řečeno, soudy shodně konstatovaly, že finanční leasing plní z hlediska leasingového příjemce především funkci úvěrovou a jedná se o způsob nabytí zboží v situaci, kdy okamžitá platba celé kupní ceny není pro leasingového příjemce z určitého důvodu možná.

---

¹¹⁸ Ke kvalifikaci smlouvy jako spotřebitelského úvěru je rovněž rozhodující charakter smluvních stran. Na straně dlužníka musí stát spotřebitel, kterým se rozumí fyzická osoba nejednající při uzavírání a plnění smlouvy v rámci své podnikatelské činnosti. Naopak věřitelem musí být osoba, která úvěr poskytuje v rámci své podnikatelské činnosti.

¹¹⁹ Rozhodnutí uveřejněno v ASPI, ID: JUD48614CZ.

¹²⁰ Rozhodnutí uveřejněno v ASPI, ID: JUD30914CZ.

¹²¹ Rozhodnutí uveřejněno v ASPI, ID: JUD104396CZ.

Odložením platby se přitom rozumí zejména skutečnost, že leasingový příjemce může předmět leasingu *používat* ještě předtím, než splatil celou sjednanou cenu, přičemž takové odložení platby pořízení věci prodraží.

Dále bylo soudy konstatováno, že z výkladu § 1 odst. 2 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru lze dovodit, že úmyslem zákonodárce bylo podřadit finanční leasing pod spotřebitelský úvěr. V rámci definice uvedené v § 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru bylo tohoto úmyslu i dosaženo: spotřebitelským úvěrem je jakékoliv poskytnutí finančních prostředků, za něž je spotřebitel povinen platit. Musí se přitom jednat o poskytnutí finančních prostředků ve prospěch spotřebitele, zákon však již nestanoví, že peněžní prostředky musí být poskytnuty přímo spotřebiteli. Ze skutečnosti, že příkladno je jako spotřebitelský úvěr uváděna i smlouva o koupi najaté věci lze spolehlivě dovodit, že osobou, které mohou být finanční prostředky fyzicky zaplacený, může být i osoba třetí - dodavatel. Jako podpůrný argument soudy uváděly i tu skutečnost, že v daňových předpisech (zákon o daních z příjmů) se pro finanční leasing rovněž používá termín „smlouva o finančním pronájmu s následnou koupí najaté věci“.

Dále soudy vzaly v úvahu, že zákon o spotřebitelském úvěru byl přijat jako důsledek uvedení českého právního řádu do souladu se Směrnicí Rady č. 87/102/EHS, o sblížování právních a správních předpisů členských států týkajících se spotřebitelského úvěru. Směrnice se přitom na finanční leasing vztahuje - soudy tak dovozují zejm. z čl. 2 odst. 1 písm. b) směrnice uvádějícího, že směrnice se nevztahuje na nájemní smlouvy s výjimkou těch, které stanoví, že

vlastnické právo v konečném důsledku připadne příjemci. Nadto nelze přehlédnout, že uvedená směrnice v čl. 1 odst. 2 písm. c) definuje spotřebitelský úvěr poměrně široce, a to jako odloženou platbu, půjčku nebo jinou podobnou finanční službu.

Skutečností rovněž zůstává, že v důvodové zprávě k zákonu o spotřebitelském úvěru je výslovně uvedeno, že působnost zákona se vztahuje i na leasingové smlouvy¹²².

Je možné shrnout, že v současné době je již chápání leasingové smlouvy jako tzv. spotřebitelského úvěru široce přijímáno¹²³. I předchozí pochybnosti mají svůj původ spíše v nedostatečné úpravě finančního leasingu v soukromém právu a tedy v absenci jednotného termínu pro leasingovou smlouvu.

Ze skutečnosti, že leasingová smlouva je tzv. spotřebitelským úvěrem, vyplývají pro leasingovou společnost četné povinnosti. Podstatnou povinností leasingových poskytovatelů je uvádět v leasingové smlouvě výpočet tzv. RPSN (roční procentní sazba nákladů na spotřebitelský úvěr)¹²⁴. Významným právem leasingového příjemce - spotřebitele je právo na předčasné splacení úvěru dle § 11 zákona o spotřebitelském úvěru, o tomto svém právu musí být leasingový příjemce - spotřebitel informován již ve smlouvě, kterou se spotřebitelský úvěr sjednává, tj. v leasingové smlouvě. Požadavky

---

¹²² Viz. důvodová zpráva k § 1 a § 2 zákona o spotřebitelském úvěru.

¹²³ Tento závěr se však týká pouze leasingu finančního, nikoliv operativního, jak vyplývá přímo ze zákona o spotřebitelském úvěru (§ 1 odst. 2 písm. b), tak i ze stanoviska České obchodní inspekce (viz. <http://www.coi.cz/cs/qanda/spotrebitelske-uvery.html>).

¹²⁴ RPSN se dle § 2 písm. d) zákona o spotřebitelském úvěru rozumí procentní podíl z dlužné částky, který je spotřebitel povinen zaplatit věřiteli za období jednoho roku. Rovnice výpočtu RPSN je uvedena v příloze zákona o spotřebitelském úvěru. Základními vstupními parametry při výpočtu RPSN jsou např. výše úvěru (tj. pořizovací cena předmětu leasingu), údaj o termínu poskytnutí úvěru, informace o výši jednotlivých splátek, poplatků a případných dalších plateb a informace o lhůtě splatnosti každé jednotlivé splátky, každého jednotlivého poplatku a případných dalších plateb.

leasingových příjemců na předčasné ukončení leasingových smluv nebývají, na rozdíl od smluv úvěrových, příliš časté – patrně v tom svoji roli hraje i skutečnost, že typickým leasingovým příjemcem je podnikatel, kterému z trvání leasingu v zákonem předepsané době vyplývají i daňové výhody. V případě požadavku příjemce na předčasné splacení úvěru je v zákoně o spotřebitelském zákonu dále stanoveno, že spotřebitel má nárok na snížení plateb se spotřebitelským úvěrem souvisejících o takovou částku, aby splacením spotřebitelského úvěru před dobou splatnosti nezískal žádný z účastníků smlouvy nepřiměřený prospěch na úkor ostatních účastníků. S přihlédnutím k účelu, za kterým byl zákon o spotřebitelském úvěru přijat – tj. zvýšit ochranu spotřebitelů ve smluvních vztazích je nutno dovodit, že s předčasným ukončením leasingové smlouvy bude v tomto případě spjat i převod předmětu leasingu na leasingového příjemce. Leasingový příjemce pak bude povinen uhradit leasingovému poskytovateli zejména pořizovací cenu předmětu leasingu a hodnotu finanční služby odpovídající době trvání leasingové smlouvy. Vyloučena není ani platba dalších nákladů, které leasingové společnosti spolu s leasingovou smlouvou vznikly či jiné kompenzace za předčasné ukončení leasingové smlouvy¹²⁵.

10. Úmluva UNIDROIT o mezinárodním finančním leasingu

---

¹²⁵ Hrazení kompenzace nad rámec samotného úvěru a úroků do doby předčasného ukončení spotřebitelského úvěru připouští i Česká obchodní inspekce na svých webových stránkách <http://www.coi.cz/cs/spotrebitel/nez-si-vezmete-spotrebitelsky-uver/>. Rovněž směrnice Rady č. 87/102/EHS, o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se spotřebitelského úvěru, hovoří pro případ předčasného splacení úvěru o „spravedlivé slevě“, tj. nikoliv o pouhém placení finanční služby za dobu, po kterou trvala smlouva o spotřebitelském úvěru.

Právní úpravou finančního leasingu se celkem podrobně zabývá i UNIDROIT. V roce 1988 byla na půdě UNIDROITU přijata Úmluva o mezinárodním finančním leasingu¹²⁶. Jak již z názvu Úmluvy vyplývá, upravuje leasingové vztahy s mezinárodním prvkem. Většina jejích ustanovení se však týká podstaty finančního leasingu a postavení smluvních stran v rámci leasingové operace.

Základním východiskem Úmluvy je chápání leasingové operace jako jednoznačně třístranného vztahu, byť realizovaného s využitím dvou samostatných smluv - smlouvy o dodávce uzavírané mezi leasingovým poskytovatelem a dodavatelem předmětu leasingu a samotné leasingové smlouvy uzavírané mezi leasingovým poskytovatelem a leasingovým příjemcem. Leasingový příjemce je subjektem, který vybírá předmět leasingu a určuje dodavatele, aniž by se spoléhal na odbornost leasingového poskytovatele. Leasingový poskytovatel je mezinárodní úmluvou chápán jako ten, který financuje pořízení předmětu leasingu. Důsledkem těchto východisek je i definování některých znaků finančního leasingu, které v českém právním prostředí a judikatuře českých soudů nejsou vždy zřetelné:

- smlouva o dodávce musí být minimálně v částech, které se dotýkají zájmů leasingového příjemce, příjemcem schválena (viz. čl. I. odst. 1 písm. a) Úmluvy, souvisejícím ustanovením je i čl. 11 Úmluvy);
- dodavatel předmětu leasingu si je vědom, že leasingový poskytovatel věc kupuje za účelem jejího leasingu (viz. čl. I. odst. 2 písm. b) Úmluvy);

---

¹²⁶ V anglickém jazyce je smlouva nazvána Convention on International Financial Leasing.

Výše úplaty za užívání předmětu leasingu je odvozena od pořizovací ceny předmětu leasingu (viz. čl. I. odst. 2 písm. c) Úmluvy).

Úmluva výrazně akcentuje „ekonomické vlastnictví“ leasingového příjemce k předmětu leasingu. To má svůj odraz především v odpovědnosti dodavatele za předmět leasingu. Článek 8 Úmluvy stanoví, že leasingový poskytovatel v zásadě není leasingovému příjemci za předmět leasingu odpovědný, vyjma právních vad.

Poněkud paradoxní se mi v celém kontextu Úmluvy jeví čl. 12. Podle něj není-li předmět leasingu dodán řádně, tj. není dodán vůbec, opožděně či neodpovídá smlouvě o dodávce, je leasingový příjemce oprávněn jednostranně ukončit leasingovou smlouvu a požadovat navrácení plateb, která již v souvislosti s předmětem leasingu učinil (čl. 12 Smlouvy). Jak nepřímo vyplývá z čl. 12 odst. 5 Úmluvy, právo leasingového příjemce za výše uvedených podmínek ukončit leasingovou smlouvu je nezávislé na tom, zda nedodání předmětu leasingu bylo způsobeno dodavatelem či nikoliv. Úmluva přímo nestanoví časové omezení, do kdy je leasingový příjemce své právo vyplývající pro něj z čl. 12 využít. Autoři publikace *Leasing od A do Z*¹²⁷ se přiklánějí k názoru, že leasingový příjemce je oprávněn tohoto práva využít pouze do dne přijetí zařízení leasingovým příjemcem. Domnívám se, že tento názor o časovém omezení leasingového příjemce při uplatňování výše uvedených práv je správný.

Zajímavé je, že Úmluva nestanoví jako nezbytný znak finančního leasingu převod vlastnického práva k předmětu leasingu na

---

¹²⁷ Viz. Černá, V., Čulík, M., Holec, P., Kopřiva, V., Krutílek, J., Pelc, V., Pulz, J., Žemlička, L.: *Leasing od A do Z*, Agentura ARNIS – KEPLER, Ltd., 1992, str. 139.

leasingového příjemce (viz. čl. I. odst. 3, resp. čl. 9 odst. 2 Úmluvy).

Velmi pozoruhodná je pak úprava přímých nároků leasingového příjemce vůči dodavateli předmětu leasingu. Dle Úmluvy platí povinnosti dodavatele podle smlouvy o dodávce rovněž vůči příjemci, jako by byl stranou smlouvy o dodávce a jako by zařízení bylo dodáno přímo příjemci (dodavatel však neodpovídá za jednu škodu zároveň poskytovateli i příjemci). Tyto nároky leasingového příjemce vůči dodavateli jsou však omezeny o možnost zrušení smlouvy leasingovým příjemcem bez souhlasu leasingového poskytovatele. Domnívám se, že toto ustanovení, ačkoliv je opodstatněné, by mohlo při aplikaci v českém právním prostředí činit potíže. Patrně není sporu o tom, že na základě takto definovaných práv by měl leasingový příjemce i aktivní legitimaci k vedení soudního sporu. Otázkou však je, komu by náleželo vymožené plnění – patrně leasingovému příjemci. Při této koncepci se však může značně posunout kvalita zajištění pohledávek leasingového poskytovatele vlastnictvím k předmětu leasingu¹²⁸, stejně tak se mohou objevit i komplikace při předčasném ukončení leasingové smlouvy¹²⁹.

Úmluva v čl. 13 částečně řeší i výše finančního vyrovnání v případě předčasného ukončení leasingové smlouvy z důvodů podstatného porušení smlouvy leasingovým příjemcem. V takovém případě má leasingový poskytovatel právo žádat souhrn všech budoucích leasingových splátek, popř. žádat vrácení předmětu leasingu a přiměřenou náhradu.

---

¹²⁸ Např. při uplatnění nároku leasingového příjemce na slevu budou uhrazeny peníze leasingovému příjemci, zatímco předmět leasingu bude méně hodnotný.

¹²⁹ Je třeba např. řešit, komu bude patřit dodané náhradní zboží.

Článek 14 Úmluvy upravuje nakládání s předmětem leasingu po dobu trvání leasingového vztahu. Úmluva umožňuje leasingovému poskytovateli coby vlastníku předmětu leasingu s předmětem leasingu nakládat; leasingový poskytovatel je však v tomto nakládání výrazně omezen svými povinnostmi vyplývajícími pro něj z leasingové smlouvy. Leasingový příjemce je s předmětem leasingu oprávněn disponovat pouze se souhlasem leasingového poskytovatele.

Stranou Úmluvy je i Česká republika, která k Úmluvě přistoupila již v roce 1990. Dosud však Úmluva nebyla ratifikována, a není tedy v České republice pramenem práva¹³⁰.

ZÁVĚR

Jak bylo v této práci již vícekrát uvedeno, český právní řád neobsahuje ucelenou soukromoprávní úpravu leasingu, resp. leasingové smlouvy. V odborné literatuře se lze relativně často setkat s názorem, že tento stav není na škodu věci a že právní úprava leasingu není v podstatě potřebná¹³¹. S těmito názory však lze polemizovat. Leasing je zcela běžný institut, při kterém vznikají smluvním stranám specifická práva a povinnosti. Vzhledem k tomu leasingová smlouva podle mého názoru do českého právního řádu patří a její úprava jako tzv. nominátní smlouvy je namístě. Absence základu úpravy leasingu v soukromém právu se promítá i do dalších předpisů, zejména veřejnoprávních. V těch jsou leasingové operace označovány různými pojmy (včetně označení vzbuzujících dojem, že

---

¹³⁰ Viz. <http://www.unidroit.org/english/implement/i-88-l.pdf>

¹³¹ Viz. Pelikánová, I.: Komentář k obchodnímu zákoníku, 4. díl, Linde Praha a.s., 1997, str. 350. Dále i v Doubrava, M.: Leasingová smlouva tuzemská i mezinárodní, LINDE nakladatelství s.r.o., 2003, str. 22.

leasing je pouze specifickým nájmem¹³²). Taková situace může způsobovat výkladové a aplikační problémy při používání daných předpisů či vést k pokusům o obcházení zákona. Příkladem, kdy různé používání pojmů pro leasingovou smlouvu způsobilo výkladové potíže, byl například spor o podřazení leasingových operací pod působnost zákona o spotřebitelském úvěru.

Citelně lze na absenci právní úpravy leasingu narazit i v základních soukromoprávních vztazích, které při leasingové operaci vznikají mezi leasingovým poskytovatelem, leasingovým příjemcem a dodavatelem předmětu leasingu. Nejistota ohledně jasného vymezení vzájemných práv a povinností přitom existuje jak na straně leasingového poskytovatele, tak i na straně leasingového příjemce. Blíže byla konkrétní problematická místa popsána v předchozích částech této práce. Typickým příkladem je uplatňování práv z vad předmětu leasingu, ohledně kterých by měla existovat jistota jak leasingového poskytovatele, že nebude odpovídat za vady předmětu leasingu a jeho povinnosti tak budou korespondovat s jeho postavením financujícího subjektu, tak i leasingového příjemce, že v případě výskytu vad předmětu leasingu má dostatečné právní nástroje, kterými se může domáhat jejich napravení. V opačném případě by leasing pro leasingového příjemce znamenal zbytečné znevýhodnění oproti situaci, kdy by danou věc financoval prostřednictvím úvěru. Na neexistenci právní úpravy leasingu lze narazit rovněž při řešení důsledků předčasného zániku předmětu leasingu a obecně při řešení finančního vyrovnání smluvních stran po předčasném ukončení leasingové smlouvy.

---

¹³² Např. termín „finanční pronájem s následnou koupí“ používaný v § 24 zákona o daních z příjmů.

Problémem může být v některých případech i skutečnost, že ze zřejmých důvodů na leasingovou smlouvu nepamatují některá ustanovení právních předpisů, která upravují specifické oblasti obchodního, resp. soukromého práva – příkladem je např. absence ustanovení, která by řešila zveřejnění leasingu podniku v obchodním rejstříku či udělení souhlasu s uzavřením smlouvy o leasingu podniku podle § 67a obchodního zákoníku.

Na druhou stranu nelze opomenout, že mnoho nejasností spjatých s leasingovou smlouvou odstranila již judikatura. Klíčová jsou zejména rozhodnutí Nejvyššího soudu, ve kterých je leasingová smlouva kvalifikována jako smlouva nepojmenovaná, přesněji řečeno rozhodnutí, kterými je judikováno, že leasingová smlouva není ani zčásti smlouvou nájemní. Domnívám se však, že odpovědi na otázky, které jsou pro leasing (který je navíc zcela běžným institutem) klíčové, by neměly být hledány v judikatuře. Úkolem soudů je aplikovat právo v konkrétních případech, popř. odstraňovat výkladové nejasnosti v právních předpisech, nikoliv nahrazovat zákonodárce v jeho činnosti. Opačný princip vede pouze k nepředvídatelnosti výsledků soudních sporů, jak se v oblasti leasingu i namnoze děje¹³³. Rovněž nelze pominout, že judikatura není vždy jednotná, zvláště srovnáme-li rozhodnutí soudů různých stupňů¹³⁴. Vyloučit nelze ani změny závěrů uvedených v soudních rozhodnutích, přičemž u judikatury z pochopitelných důvodů neexistuje zákaz retroaktivity jako

---

¹³³ Viz. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 15. listopadu 2005, sp.zn.: 32 Odo 1089/2004 (rozhodnutí uveřejněno na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz), ve kterém Nejvyšší soud nepřiznal leasingové společnosti právo na úhradu leasingových splátek, jejichž splatnost nastala po předčasném ukončení leasingové smlouvy. Toto rozhodnutí je přitom z doby, kdy již bylo jasně judikováno (viz. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. listopadu 2003, sp. zn. 30 Cdo 2033/2002), že leasing je specifickým institutem, nikoliv nájmem.

¹³⁴ Např. ještě rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 8. března 2005, sp.zn. 2 Cmo 218/2004 kvalifikuje leasingovou smlouvu jako smlouvu smíšenou s prvky smlouvy nájemní (výňatek rozhodnutí byl součástí odůvodnění rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. ledna 2008, sp.zn.: 32 Odo 1289/2005).

u právních předpisů. To znamená, že subjekt, který uzavře leasingovou smlouvu s ohledem na judikaturu aktuální v čase uzavření leasingové smlouvy, může být takovou změnou judikatury následně „postižen“.

Problematická je i skutečnost, že přesto, že judikatura již podstatu leasingu poměrně jasně definovala, stále se objevují soudní rozhodnutí, která řeší dílčí věci spjaté s leasingem v rozporu s těmito východisky. Příkladem může být již zmíněné rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 15. listopadu 2005, sp.zn.: 32 Odo 1089/2004.

Důsledkem absence právní úpravy může být i značná rozdílnost leasingových smluv, které jsou uzavírány jednotlivými leasingovými společnostmi. To může vést k nejednotným představám o obsahu leasingu jako takového. Je však třeba říci, že v českém prostředí je obsah finančního leasingu vykládán poměrně jednotně, a to patrně i díky vlivu ČFLA. Klienti leasingových společností mají o tomto produktu poměrně přesné představy.

Jasnou právní úpravu soukromoprávní stránky finančního leasingu považují z výše uvedených důvodů za žádoucí, bez ohledu na obdobnou absenci úpravy finančního leasingu i v právních rádech většiny dalších evropských států. Je s podivem, že ani v návrhu nového občanského zákoníku se úprava leasingu, resp. leasingové smlouvy neobjevuje¹³⁵. Významným inspiračním zdrojem pro případnou právní úpravu finančního leasingu v České republice by se mohla stát

---

¹³⁵ V důvodové zprávě k návrhu občanského zákoníku, str. 338 (uveřejněno na webové adrese http://obcanskyzakonik.justice.cz/tiny-mce-storage/files/duvodova_zprava%20OZ_090108.pdf), je v souvislosti se spotřebitelskými smlouvami konstatováno, že leasingová smlouva je smlouvou nepojmenovanou.

například dosavadní práce UNIDROITU v této oblasti, zvláště pak její důraz na trojstrannost leasingové operace.

SUMMARY

In my thesis, I deal with selected aspects of financial leasing and its functioning (from the point of law) in the Czech republic. The aim of the thesis is to call attention to the law problems at the functioning of financial leasing and to approach consequences connected with the absence of civil legal regulations of financial leasing in the Czech system of law. As a source for answering some questions were used judicial decisions of the Czech courts of law, primarily judicial decisions of the Supreme Court of the Czech Republic.

The thesis contains short introduction that outlines the economic substance of financial leasing.

The core part of the thesis is systematized in ten chapters. The first of them is dedicated to analysis of selected legal institutes concerning with leasing agreement, in particular classification of leasing agreement in the Czech system of law. Further I describe the individual commodities that can be subject matter of leasing, especially with respect to the leasing of enterprise (enterprise within the meaning of the czech commercial law). The special part is focused on possibilities of assignment of claims and obligations, in particular at assignment leasing agreement as a whole. A substantial part of thesis is concerning with liability for defects of subject matter of leasing - in particular with legal possibilities of lessor to avoid his liability for defects.

Briefly is described insurance of subject matter of leasing, securities for debts, possibilities of disposition with subject

matter of leasing during the lifetime of leasing agreement and the termination of leasing agreement. Particular chapters cover leasing agreement as agreement for consumers (consumers leasing) and UNIDROIT Convention on International Financial Leasing.

At the conclusion I summarize main reasons for importance of express regulation of leasing agreement in the Czech system of law.

SEZNAM KLÍČOVÝCH SLOV

KLÍČOVÉ SLOVO:

Leasingová smlouva

THE KEY WORD:

The leasing contract

ZKRATKY POUŽITÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

- občanský zákoník: zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
- obchodní zákoník: zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
- občanský soudní řád: zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád
- hospodářský zákoník: zákon č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník
- zákon o spotřebitelském úvěru: zákon č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru
- zákon o daních z příjmů: zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
- zákon o dani z přidané hodnoty: zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty
- zákon o pojistné smlouvě: zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů (zákon o pojistné smlouvě)
- zákon o pojištění odpovědnosti za škodu: zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla
- živnostenský zákon: zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)
- zákon o bankách: zákon č. 21/1992 Sb., o bankách
- zákon o veřejných zakázkách: zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách
- zákoník práce: zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

- autorský zákon: zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)
- insolvenční zákon: zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)
- trestní zákon: zákon č. 140/1961 Sb., Trestní zákon
- změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla)
- zákon o přeměnách obchodních společností a družstev: zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev
- Ústava: zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- Listina: 2/1993 Sb., Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky
- Ottawská Úmluva o mezinárodním finančním leasingu: Convention on International Financial Leasing

SEZNAM LITERATURY

- Benda, V., Kelblová, H., Pulz, J., Veselá, M.: Leasing – právní, účetní a daňové postupy v praxi včetně příkladů, III. Aktualizované a doplněné vydání, RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, 2006
- Farská, P., Kofroň, P., Novotný, M., Jähnke, J., Horák, T.: Finanční leasing v praxi. C.H.Beck, 2003
- Doubrava, M.: Leasingová smlouva tuzemská i mezinárodní, LINDE nakladatelství s.r.o., 2003
- Švejda, M.: Leasing, Masarykova univerzita v Brně – právnická fakulta, 1993
- Černá, V., Čulík, M., Holec, P., Kopřiva, V., Krutílek, J., Pelc, V., Pulz, J., Žemlička, L.: Leasing od A do Z, Agentura ARNIS – KEPLER, Ltd., 1992
- Válek, V.: Leasing, Moderní způsob financování, MANAGEMENT PRESS, 1992
- Švestka, J., Jehlička, O., Škárová, M., Spáčil, J. a kol.: Občanský zákoník, Komentář, 10. Vydání, C.H.Beck, 2006
- Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník, Komentář, 11. Vydání, C.H.Beck, 2006
- Raban, P. a kol.: Obchodní zákoník, komentář, judikatura, 5. vydání, EUROUNION Praha, s.r.o., 2007
- Kavalec, J., Musílek, R.: Obchodní zákoník s judikaturou a souvisejícími předpisy, C.H.Beck, 2007
- Eliáš, K., Dvořák, T. a kol.: Obchodní zákoník, Praktické poznámkové vydání s výběrem z judikatury od roku 1900, 5. vydání, Linde Praha a.s., 2006
- Koblíha, I., Kalfus, J., Krofta, J., Kovařík, Z., Kozel, R., Pokorná, J., Svobodová, Y.: Obchodní zákoník, úplný text zákona s komentářem, Linde Praha a.s., 2006
- Patakyová, M., Bartová, Z., Blaha, M., Ďurica, M., Jablonka, B., Moravčíková, A., Vozár, J.: Obchodní zákonník, Komentár, C.H.Beck, 1. vydání, 2006
- Faldyna, F. a kol.: Obchodní zákoník s komentářem, II. Díl, CODEX, 2000

- Pelikánová, I.: Komentář k obchodnímu zákoníku, 4. díl, Linde Praha, a.s., 1997
- Zoufalý, V., Munková, J.: Velká kniha smluvních vzorů, Pacta sunt servanda, 5. přepracované a doplněné vydání, C.H.Beck, 2007
- Bejček, J., Eliáš, K., Raban, P. a kol., Kurs obchodního práva, Obchodní závazky, 4. vydání, C.H.Beck, 2007.
- Eliáš, K.: Kurs obchodního práva, Obchodní závazky, cenné papíry, C.H.Beck, 2. vydání,
- Pelikánová, I.: Obchodní právo, II. díl, 2. Přepracované vydání, ASPI,
- Marek, K.: Smluvní obchodní právo, Kontrakty, Spisy Právnické fakulty MU Č. 297 (řada teoretická), Masarykova univerzita, 2006
- Pelikánová, I., Plíva, S., Příbyl, Z., Černá, S., Vít, J., Zahradníčková, M.: Obchodní právo, II. Díl, CODEX, Nakladatelství Hugo Grotia a.s., 1994
- Grulich, T.: K otázce přípustnosti tzv. cese smlouvy, Právní rozhledy č. 6/2008
- Marek, K.: Leasingová smlouva versus smlouva o koupi najaté věci, Právní rádce č. 10/2007
- Elisher, D., Šebesta, K.. Cese smlouvy jako nový institut českého soukromého práva, Několik úvah k obecné úpravě postoupení smlouvy, Právní fórum č. 5/2007
- Vašíček, T.: Leasing, Právní rádce č. 1/2007
- Tomaščík, P.: Leasingové financování a jeho vývoj, Bulletin advokacie č. 6/2005
- Břeský L., Dvořák, R., Kremerová, P., Zvánovec, R.: Leasingové deriváty, Právní rádce č. 10/2004
- Peřina M., Základní rizika leasingu, Právní rádce č. 10/2004.
- Marek, K.: Leasing a koupě najaté věci, Právní rádce č. 10/2003
- Pelikán, T.: Leasing - podstata, druhy, principy smlouvy, ASPI ID: LIT22601CZ, 2002
- Marek, K.: Leasing, smlouva o koupi najaté věci, Bulletin advokacie č. 6-7/1999
- Čermák, K.: Ještě k tzv. prohlášením záměrů (letters of intent), Bulletin advokacie č. 6 - 7/1999

- Kuča, R.: Leasingové operace pod právním drobnohledem, ASPI ID: LIT11374CZ, 1998
- Blahut, V., Pulz, J.: Zástavy leasovaného majetku - Achillova pata leasingu?, Bulletin advokacie č. 2/1998
- Blahut, V., Pulz, J.: Zástavy leasovaného majetku - stanovisko k čtenářské reakci, Bulletin advokacie č. 6-7/1998
- Marek, K.: Leasing, ASPI ID: LIT7612CZ, 1997
- Eliáš, K.: Co může být předmětem cesse, ASPI ID: LIT7786CZ, 1997
- Marek, K.: Právní aspekty leasingu (II), ASPI ID: LIT2054CZ, 1993
- Doubrava, M.: Leasingová smlouva, ASPI ID: LIT2123CZ, 1993
- Bárta, J.: Některé otázky smluvního práva při leasingu, ASPI ID: LIT2781CZ, 1993
- Munková, J.: K právním otázkám leasingu, ASPI ID: LIT2124CZ, 1993
- Munková, J.: K právním otázkám leasingu, ASPI ID: LIT2125CZ, 1993
- Munková, J.: K právním otázkám leasingu, ASPI ID: LIT2126CZ, 1993
- Švarc, Z.: Leasing - nepojmenovaná nebo smíšená smlouva, ASPI ID: LIT2809CZ, 1993
- Bejček, J.: Odpovědnost za vady a kupní smlouva, ASPI ID: LIT2420CZ, 1993
- Marek, K.: Právní aspekty leasingu (I), ASPI ID: LIT2051CZ, 1992
- Marek, K.: K uzavírání leasingových smluv, ASPI ID: LIT1828CZ, 1992
- Rozehnalová, N.: Leasingová smlouva z pohledu mezinárodního práva obchodního, ASPI ID: LIT1711CZ, 1992
- Sum T.: Může prodávající rozšířit záruku za jakost zboží i na osoby jiné než je kupující?, www.epravo.cz
- Sum, T.: Pojistná smlouva po 1.1.2005, www.epravo.cz